

Bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt - ISSN 0166-6444

Jaargang 84 - no. 1 - januari 1982

Officieel orgaan van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland

bijenteelt

MAANDSCHRIFT VOOR DE BIJENTEELT
ISSN 0166-6444

Officieel orgaan van de V.B.B.N.
**VERENIGING TOT BEVORDERING DER
BIJENTEELT IN NEDERLAND**
Opgericht 1897

Hoofredacteur: Chris Maillie

Redactieleden: Therese Rive, Ko Zoet

Ledenblad: Oplage 8000

Verschijnt 11 x per jaar,

in juli en augustus gecombineerd

Losse nummers: f 2,50 incl. porto

Advertentie-tarieven op aanvraag

**REDACTIE, ADMINISTRATIE en
ADVERTENTIE-EXPLOITATIE:**

Het BIJENHUIS, Grintweg 273,
6704 AP Wageningen.

Telefoon: 08370 - 2 27 33 (meerdere lijnen)

Postgiro: VBBN 84.68.01, Bijenhuis 82.32.76

Bankrelatie: ABN, Wageningen,
Postgiro 82.41.84; rek.no. VBBN 53.90.42.897,
Bijenhuis 53.90.42.900.

Registratie: K.v.K.: VBBN: Veren. reg.no.
V119736. Bijenhuis: Handels.reg.no. 11433.

Druk: Van Mastrigt & Verhoeven B.V., Arnhem

Alle in het Maandschrift gepubliceerde meningen en in-
zichten blijven voor rekening van de auteurs.

Overname van artikelen en illustraties is toegestaan na
overleg met de Redactie en dan met bronvermelding.

Kopij voor de 10e van de maand, voorafgaande aan de
maand van plaatsing, aan het BIJENHUIS, ook opgaven en
betaling van advertenties en Speurbijtjes.

Jaargang 84 - nummer 1 - januari 1982

INHOUD

Nieuwjaarswoord	3
Samenstelling besturen en commissies	4
Van imker tot Imker	5
Bijenteelt in Tunesië	6
Officiële mededelingen	8
Nieuws van het Bijenhuis	9
Jaarverslag 1980/1981 en Begroting 1982/1983	10
Onderwijs, demonstratie, voorlichting	14
Voorjaarsactiviteiten van de ZBT's in 1981	16
Sprokkelwaar	17
Bijenplant in beeld: Sneeuwkllokje	19
De lezer schrijft	20
Aktie in de regio	22

SPEURBIJTJES

Tarief: 20 woorden f 7,50, elk woord meer 35 cent. Te voldoen bij
vooruitbetaling. De Redactie stelt zich niet verantwoordelijk voor
de inhoud.

TE KOOP: Spaarkasten, Multiplex W.B.P. à f 100,-. L. v.d. Hel,
Zeumerseweg 16a, Voorhuizen. Tel. 03429-2941.

TE KOOP: zuivere Nederlandse honing, voorjaarshoning en
heidehoning. J.W. Jansen, Langedijk 3, Silvolde. Tel. 08350-
23893, b.g.g. 24323.

TE KOOP: Spaarkasten W.B.P., 1 jaar oud; geveerde losse bod-
dem, 2 br. kamers, 2 h. kamers, dak, à f 130,-. Tel. 05457-2048.

TE KOOP: nieuwe spaarkasten. Eigen fabriek. Vraagt vrijblij-
vend prijsopgave bij: Imkerij Muller, Zeedijk 35, Nijbroek.
Tel. 05717-661.

TE KOOP GEVRAAGD: Uitgebouwde broed- en honingkamerra-
men voor Gap- en Spaarkast. Tevens Observatiekast te koop
gevraagd. R. Oosterbroek, Eenhoornstraat 2, Haarlem, tel.
023-272797.

„RAAT voor IMKERS”, het dikke en gezellige blad van de afde-
ling Rotterdam wordt u 4 tot 6 keer per jaar voor de kostprijs
toegestuurd, wanneer u nu f 15,- gireert op postrek.nr. 301009
t.n.v. Penningmeester Ambrosius Gilde, Schaardijk 434, Rotter-
dam; onder vermelding van Jaarabonnement R.v.I. 1982.

Namen en adressen die van belang kunnen zijn
voor imkers?

Dat en nog veel meer vindt u in de nieuwe
AKTIVITEITENGIDS.

Verkrijgbaar door overmaking van f 3,70 t.n.v.
Bijenhuis Wageningen, onder vermelding van
„Aktiviteitengids”.

HONING is PUUR natuur!
Welk ander voedingsmiddel nog meer!

bij de VOORPLAAT

Ergens tussen Garderen en Putten in de buurt-
schap Koudhoorn staat deze idyllische bijenstal,
waar de Apeldoorners J. ten Caten en J. v.d.
Brink een groot deel van het jaar hun imkerhob-
by botvieren, zo te zien moet dat waarschijnlijk
plaatsvinden tot volle tevredenheid van de nij-
vere Veluwse bijen. De heer Ten Caten maakte
er vorig jaar deze winter-rustige foto van.

NIEUWJAARSWOORD

Bij de aanvang van 1982 past het ons om even stil te staan bij het juist verstreken jaar.

Met genoegen kunnen we daarbij terugzien op een periode van bruisende activiteit. De bijenteelt leeft en hoe! Het ledental van de vereniging blijft stijgen, hoewel de explosieve groei van rond 1979 voorbij schijnt te zijn. De belangstelling voor de imkerij als natuursport staat in deze milieubewuste tijd hoog genoteerd. We zijn dan ook bijzonder gelukkig met de oprichting van de commissie voorlichting en publiciteit, waarin een aantal prominente personen zitting hebben.

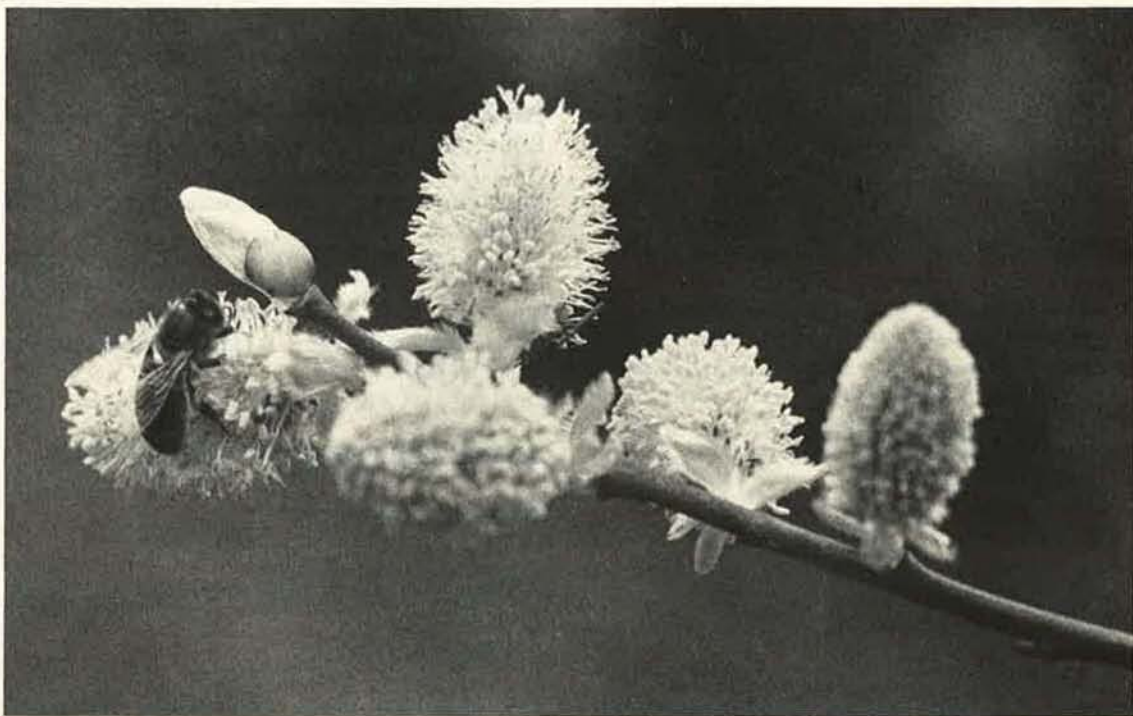
Voorts mogen we de activiteiten op het terrein van de koninginneteelt en ziektebestrijding niet onvermeld laten, te meer waar zovele leden vanuit de vereniging daarin een werkzaam aandeel hadden. Ook de goede kwaliteit van het Groentje mag wel eens worden genoemd. In dit verband mogen we melding maken van serieuze onderhandelingen met de zuidelijke bonden om te komen tot één nationaal bijenteeltperiodiek. Zoals het zich thans laat aanzien is de hoop gerechtvaardigd, dat we binnen niet al te lange termijn resultaten tegemoet kunnen zien.

De vele reacties op de ontwerp-statuten hebben ertoe geleid dat onze juridische commissie, aangevuld met een HB-lid, zeer veel werk heeft verzet om te komen tot een nieuw statuut, waarbij de afdelingen een zeer grote mate van zelfstandigheid zullen verkrijgen. Op zeer korte termijn zal u het ontwerp daarvan bereiken.

Helaas is de verslechterende economie met haar toenemende werkloosheid ook niet aan onze vereniging voorbij gegaan. Ten einde te voorkomen dat de resultaten van de afdeling handel zich verder in minder gunstige zin blijven ontwikkelen was het onontkoombaar om drastische maatregelen te nemen. Bij de reorganisatie, die daarbij plaatsvond, kon dan ook niet worden ontkomen aan een sterke inkrimping van het personeelsbestand.

Tot slot mag ik u met uw gezin een voorspoedig 1982 toewensen, in het bijzonder gezondheid, ook voor onze immen, en een goed honingjaar.

J.J. Speelziek,
Algemeen Voorzitter.

Een aarzelend maar hoopvol begin

Foto: Richard Hoekstra, Heerenveen

VAN DE REDACTIE

Uiterlijk bleef het Groentje hetzelfde, maar „innerlijk” onderging „des imkers lijfblad” een opzienbarende verandering. Met ingang van deze jaargang komt het tot stand door middel van offset-druk. Dat betekent een ander lettertype en meer mogelijkheden, tenminste dat hopen we, want het zal in het begin wel niet allemaal feilloos verlopen. Dus: niet direct in de telefoon klimmen, maar wel uw kopij volgens de voorschriften inleveren. Dat is van nu af aan besteld noodzakelijk!

SAMENSTELLING BESTUREN EN COMMISSIES

SECRETARIAAT EN BEDRIJF

Bijenhuis, Grintweg 273, 6704 AP Wageningen, tel. 08370-22733 (meerdere lijnen).

Alg. secretaresse:

Mevr. T.E.A. Rive-von Bönninghausen.

Bedrijfsleider:

J.A. Krabbenborg.

DAGELIJKS BESTUUR

J.J. Speelziek (alg. vz.), Blériotstr. 20, 7395 MN Teuge, tel. 05763-673.

C. Pater Jzn.

Drs. P.C. Muntjewerf.

HOOFDBESTUUR

Groningen: R.H. Geskes, Albert Schweitzerplantsoen 13, 9301 HA RODEN, tel. 05908-19699.

Friesland: A. van Lavieren, Buttinga 16, 8431 VV OOSTERWOLDE, tel. 05160-2636.

Drente: E. Meijberg, Zijtak 28, 7874 TP OD-OORNERVEEN, tel. 05918-2208.

Overijssel-West: A.H. Hartman, Beukenallee 15, 8019 BA ZWOLLE, tel. 05200-18867.

Overijssel-Oost: T.A. Visch, Aaftinksweg 8, 7481 VV HAAKSBERGEN.

Graafschap en Lijmers: mevr. J.G. Brussen-Jansen, Stuijvenweg 1, 7025 DM HALLE, tel. 08343-338.

Veluwe: G.E. Kleinmeijer, Oosterbeek.

Betuwe: mevr. A. van Andel-van Rossum, A. v. Delenstraat 8, 4024 JB ECK EN WIEL, tel. 03449-1458.

Utrecht: C. Pater Jzn., Achterdijk 22, 3981 HB BUNNIK, tel. 03405-1305.

Noord-Holland: Drs. P.C. Muntjewerf, Nekerweg 66b, 1461 LE ZUID-OOST BEEMSTER, tel. 02990-23461.

Zuid-Holland: M.W. van der Meulen, Februariplantsoen 2, 3362 CP SLIEDRECHT, tel. 01840-12797.

Zeeland: J. Fluyt, St. Domusstraat 23, 4301 CM ZIERIKZEE, tel. 01110-3515/3316.

Noord-Brabant: W. de Lange, Zagerstraat 25, 5694 AT BREUGEL, tel. 04990-76187.

Limburg: G. Bruls, Stationsstraat 54, 6365 CK SCHINNEN, tel. 04493-1255.

ERELEDEN

Mr. L.R.J. Ridder v. Rappard (erevz.), W. Assink, R.P. Groenveld, ir. J.A.F.M. Mommers, W.H. v. Mourik, Prud. de Bruyne, A. Vink.

REDACTEUR MAANDBLAD

Chr. Maillie, Lintelostraat 16, 7203 CV ZUTPHEN, tel. 05750-15985.

ACCOUNTANT

Belastingadviesbureau B. van der Velden, Verlaat 11, 3901 RD VEENENDAAL, tel. 08385-11173.

OVERKOEPELENDE ORGANISATIES

Landbouwschap, afd. Bijenteelt;

Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland;

Stichting Proefbijenstand "Ambrosiushoeve":

J.J. Speelziek (vz.) (plv. W. de Lange); J. Fluyt (plv. A.H. Hartman); C. Pater Jzn. (plv. R.H. Geskes); drs. P.C. Muntjewerf (plv. M.W. van der Meulen); mevr. T.E.A. Rive, adviseur.

Bestrijdingsmiddelencommissie LBS:

A.H. Hartman

Bestrijdingsmiddelencommissie van de afd. Bijenteelt van het LBS:

A.H. Hartman, J. Smit.

Ziektebestrijdingscommissie van de afd. Bijenteelt van het LBS:

J.J. Speelziek (vz.), M.W. van der Meulen, mevr. J.M. van Heest-Verloop, drs. J. Beetsma, adviseur, mevr. T.E.A. Rive, adviseur.

Contactcommissie Tuinbouw-Bijenteelt van het LBS:

C. Pater Jzn, mevr. T.E.A. Rive, adviseur.

COMMISSIES BINNEN DE VERENIGING

Bibliotheekcommissie:

Drs. J. Beetsma, Chr. Maillie, T.A. Visch.

Commissie afd. Handel:

C. Pater Jzn (vz.), B. Meijerman, drs. P.C. Muntjewerf.

Commissie Honing:

C. Pater Jzn (vz.), R.H. Geskes, J. Hertsig, drs. J.D. Kerkvliet, mevr. M.H. Teernstra, mevr. T.E.A. Rive, ir. J.J. Pettinga.

Juridische commissie:

Mr. P.D. den Bruijom, mr. K.J. Farwerck.

Adviescommissie inz. Statuten en Algemeen Reglement:

Mr. P.D. den Bruijom, E. Meijberg.

Commissie Koninginneteelt:

R.H. Geskes (vz.), mevr. T.E.A. Rive, ir. J. de Ruiter, B. de Smit, C. Roelen (NCB), dr. H.H.W. Velthuis, ir. J.J. Pettinga, M. Bijnen(LLTB), T.A. Visch (tijd. toegevoegd).

Commissie Onderwijs:

C. Pater Jzn (vz.), R.H. Geskes, mevr. J.M. v. Heest-Verloop, mevr. T.E.A. Rive, J.Th.M. Ruven, ir. J.J. Pettinga, adviseur; Chr. Maillie, eindredacteur CONTACTORGAAN VOOR BIJENTEELTLERAREN.

Commissie van Redactie:

Chr. Maillie (vz.), mevr. T.E.A. Rive, J.A. Zoet.

Commissie Ziektebestrijding:

J.J. Speelziek (vz.), mevr. J.M. v. Heest-Verloop, M.W. van der Meulen, E. Meijberg, drs. J. Beetsma, adviseur.

Commissie Externe voorlichting en Publiciteit:

Drs. P.C. Muntjewerf (vz.), H. Jongerius, mevr. T.E.A. Rive, E.P.J. Seppen, F.J. Sikkes, B.J. Trip, G.E. Vries, ir. G. Voogt.

VAN IMKER TOT IMKER

Begin november 1981 kwamen er een aantal dagen voor waarop de temperatuur tot omstreeks 14 graden steeg en de bijen reageerden erop alsof het een reinigingsvlucht gold. In feite was dit ook zo, want oktober was veel te koud geweest met wekenlang geen of nauwelijks een bijenvlucht. En wat doe je dan als imker op zo'n dag, je zorgt dat je er bij bent. Heerlijke momenten zijn dat. Opvallend is dan het verschillende gedrag van de volken. Hier en daar worden wat dode darren naar buiten gewerkt en zelfs werd er nog wat stuifmeel gehaald. Er was een volk bij dat uitblonk door een fanatieke verzameldrift, waarbij één van de vier bijen met kleine of grotere propjes goudgele "edelstof" in de vliegspleet verdween.

Door verschillende oorzaken had dit volk pas medio september een jonge leggende koningin en uit dit opvallend haalgedrag meen ik te mogen afleiden dat nog open broed aanwezig is geweest. Omdat het zo laat in het jaar is open je natuurlijk geen enkel volk, maar ik vraag me wel af of een jong moertje dat pas in het najaar in het volk komt langer doorbroedt dan oudere soortgenoten en of de zwerm drift in dergelijke volken het volgende voorjaar minder zal zijn. Minder vooral, omdat ik vermoed dat dit lichamelijke nog

jonge moertje een flinke feromoonproductie zal bezitten, hetgeen een regulerende faktor lijkt te zijn in het hele zwermgebeuren.

Een ander onderwerp dat me bijzonder veel plezier doet is het spontaan insturen van de gegevens omtrent de honingooft 1981, het aantal volken enz., zoals eerder in het Groentje vermeld. De eerste cijfers wijzen in de richting van een gemiddelde oogst van ruim 20 pond per volk.

Overal in het land zijn actieve afdelingsbesturen druk doende om een cursus voor beginners en/of gevorderden te organiseren. Een heel werk, dat niet genoeg kan worden gewaardeerd. Maar pas na afloop van de cursus beginnen de grote problemen. Behalve dat de geslaagden ergens een plek moeten vinden om hun eerste bijenvolk te plaatsen, moeten ze worden begeleid. Vooral de eerste jaren zullen zich problemen voordoen, waar ze alleen moeilijk uitkomen. Natuurlijk word je allemaal door schade en schande wijs, maar de plek waar de bijen worden geplaatst, veelal in de bebouwde kom, staat niet toe dat er overlast ontstaat. Het is imkeren in een porseleinkast en om de brokken niet al te groot te laten worden hebben beginners een mentor nodig. Voor iedere beginner een mentor, dus 1 op 1, is niet haalbaar, maar binnen elke afdeling die met dit probleem te kampen heeft zou een soort S.O.S.-dienst kunnen worden ingesteld. Een alarmpost, bemand door een geroutineerd imker, die tijd en zin heeft om beginners bij te staan. Vergeet niet, als er eenmaal een anti-bijen-stemming is ontstaan zal niet alleen de beginner hiervan de dupe worden!

Ko Zoet

bijen limerick

*Een goedmoedige imker te Tiel
loopt rond in een spikkeltjeskiel
is door die creatie
bij zijn vrouw uit de gratie
omdat de reinigingsvlucht
op wasdag viel*

Dee. El.

BIJENTEELT IN:

TUNESIË-1

Het land

Tunesië heeft een oppervlakte van ca. 125.000 km², d.i. ongeveer 4 x die van Nederland. Zo'n 300.000 ha daarvan is in cultuur gebracht, de rest wordt ingenomen door bossen, gebergten en woestijn. Het land bezit voor het grootste deel een subtropisch Middellandse Zeeklimaat. Het noorden heeft lange hete droge zomers (mei-oktober), terwijl de winters er zacht maar vochtig zijn. Langs de kust is de matigende invloed van de zee het sterkst merkbaar. Meer naar het zuiden kunnen de verschillen tussen dag- en nachttemperatuur aanzienlijk zijn, evenals die tussen zomer- en wintertemperatuur. Uitlopers van het Atlasgebergte verhinderen het opdringen van vochtige luchtstromingen naar het zuiden, waarbij de hoeveelheid neerslag dan ook voortdurend afneemt. Vanzelfsprekend is de voor bijen interessante vegetatie daarom vnl. tot het noordelijk deel van het land beperkt. Verder naar het zuiden toe heeft de bijenteelt praktisch geen betekenis meer.

Honingproductie

Direct na de onafhankelijkheid in 1956 bereikte de bijenhouderij een dieptepunt. Honing wordt hier graag geconsumeerd en verwerkt in allerlei soorten koek en gebak, zodat het begrijpelijk is dat er van overheidswege diverse pogingen zijn ondernomen de honingproductie te stimuleren. Deze wordt momenteel geschat op 300 ton per jaar. Dit is echter onvoldoende om de binnenlandse vraag te dekken.

Projecten

In 1968 werd het door West-Duitsland gefinancierde bijenteeltstation te Bir Bou Rekba, 60 km. ten o. van Tunis, geopend. Voorlichting en opleiding zijn de belangrijkste doelstellingen van dit Dr. Schröder - instituut, evenals toegepast onderzoek. Men werkt hier met Zanderkasten. In Touiref bij Jendouba is een Belgisch project, bij Kasserine zijn de Amerikanen actief en daar werkt ook de heer Bruinsma in opdracht van de Nederlandse regering.

Groter van omvang en meer ambitieus wat betreft de doelstellingen is het door de FAO (Voedsel- en Landbouworganisatie v/d Ver. Naties) ondersteunde project, dat in 1975 o.l.v.

dr. A. Popa van start ging en naast voorlichting en opleiding een aanmerkelijke verhoging van de honingproductie nastreeft. Daartoe is een technisch centrum ingericht voor de vervaardiging van het bijenmateriaal. Er is een laboratorium gebouwd voor (toegepast) onderzoek en op M'Raissa (Cap Bon) is het productiecentrum voor honing gesticht (zie kaartje: rechter bovenhoek).

Het schiereiland Cap Bon met zijn milde klimaat wordt wel de tuin van Tunesië genoemd. Naast aardappels, tomaten, pepers en meloenen vindt men er uitgestrekte plantages van sinaasappels, mandarijnen en citroenen en op de minder goede gronden olijfbomen. Naast de citrusvruchten is ook de wilde flora voor de bijenteelt in dit gebied erg interessant. Geen wonder dat er naast de 800 kolonies van het productiecentrum ook vele kasten van privé-imkers staan.

Het is binnen het kader van dit FAO-project dat schrijver dezes in Tunesië sinds september 1980 werkzaam is. Het heeft hem de gelegenheid geboden grondig kennis te maken met de situatie op imkergebied onder omstandigheden die aanmerkelijk verschillen van de Nederlandse. Een unieke ervaring en graag wil ik proberen de lezers van het Groentje te laten delen in hetgeen ik hier tot nu toe (aug. 1981) heb gezien en meegeemaakt, daarbij tegemoetkomend aan het verzoek van de heer Maillie (na een tip van de heer Van Daalen te Enschede), gedaan vlak voor vertrek naar Tunesië.

Cap Bon

Hier ben ik vnl. werkzaam geweest. Een gunstig gebied voor de bijenhouder. Al in januari-februari beginnen de amandelbomen te bloeien. Een prachtig gezicht en een prachtige stuifmeelbron voor de nijver werkende bijen. Bij de gemiddelde januaritemperatuur van ca. 11°C komt de broedproductie aardig op gang, zodat het stuifmeel van groot belang is. In februari begint in bergachtige streken de rozemarijn aan zijn tweede bloeiperiode en eigenlijk staan er tot juni-juli allerlei kruiden en onkruiden in bloei, waarop druk gevlogen wordt. Jammer genoeg bestaat er (nog?) geen "Flora" van de Tunesische plantenwereld, maar mimosa, abrikozen, papavers, tijm, distels en gele klaverzuring kunnen in het voorjaar als belangrijke bijeplanten worden beschouwd. Hier en daar zijn omstreken maart hele oppervlaktes wit van de bloeiende genêt blanche, een soort witte brem, die met zijn zoete geur vele bijen aantrekt.

Sinaasappels

Maar de hoofddracht in het voorjaar wordt toch duidelijk gevormd door de sinaasappels. De

bloei daarvan begint, afhankelijk van soort en weersomstandigheden, omstreeks begin april en duurt ongeveer 4 weken. Elke boom bezit een geweldige hoeveelheid sterk geurende witte bloempjes, waarin vooral 's ochtends de nektardruppeltjes duidelijk zichtbaar zijn. In deze tijd bereiken de volken hun maximale ontwikkeling en viert ook de zwermduft hoogtij. Twee à drie dagen na opening vallen de bloempjes af. Omdat van een bepaalde soort de bloempjes praktisch allemaal gelijktijdig in bloei staan, is een hoge concentratie aan bijenvolken nodig om zoveel mogelijk profijt te trekken van de overvloedige nektarproductie. In de literatuur worden nektarproducties vermeld van 20 microliter per bloempje. Daar staat tegenover dat de suikerconcentratie in de nektar tamelijk laag is, terwijl het sucrosegehalte relatief hoog schijnt te zijn, zodat de bijen druk werk hebben met het indampen en inverteren van de nektar. In elk geval leveren de sinaasappelbomen een fijne lichte honing met een aangename geur, die ook hier zeer gewaardeerd wordt. Als pollenleverancier worden citrusplanten niet hoog aangeslagen, maar toch zag ik dat ook vrij veel stuifmeel werd verzameld. De bestuivingsbehoefte voor een goede vruchtzetting is bij citrus erg verschillend. Er zijn b.v. sinaasappelvariëteiten die volledig parthenocarpisch zijn, terwijl anderzijds variëteiten voorkomen waarvoor (kruis) bestuiving onontbeerlijk is.

Vergoeding

Het is hier een traditie dat de imker 1 kg. per kast aan de eigenaar van een sinaasappeltuin betaalt. Redelijk of niet, onder goede weersomstandigheden leveren de citrusbomen gemakkelijk 15 kg. honing per volk en 1 kg. wordt verkocht voor ruim 2 dinar (ca. f 11,-), dus waarom zou de bijenhouder de tuineigenaar niet laten delen in zijn voorspoed. Maar niet altijd is de situatie voor de imker voorspoedig. Slechte weersomstandigheden drukken vanzelfsprekend sterk de opbrengst en dan is het natuurlijk wel sneu van de geringe hoeveelheid nog eens 1 kg. per volk te moeten afdragen.

Vorbereiding

Bij de voorbereiding op de citrusdracht gaat men gewoonlijk als volgt te werk. Bij een volk dat minstens 8 ramen bezet en nog in 1 broedkamer zit wordt een extra broedkamer opgezet. De koningin met het jonge broed gaat naar de benedenbak, de lege ruimte wordt hier opgevuld met kunstraat en een raam stuifmeel, het liefst met wat voer. In de bovenbak komen het gesloten broed en de honingramen, indien voorradig, terwijl hier de eventuele ruimte met uitgebouwde ramen wordt opgevuld. De kunstraat in de benedenbak zal snel worden uitgebouwd en belegd. Als de bloei eenmaal heeft ingezet wordt na een week een nieuwe "visite" georganiseerd, waarbij vooral gecontroleerd wordt of de koningin nog voldoende ruimte bezit voor het leggen van de eitjes. De bijen concentreren al hun krachten op het binnenslepen van de nektar en daartoe wordt elk leeg celletje in het broednest gebruikt. Er is een heftige concurrentie tussen koningin en werksters, waarbij de koningin vanzelfsprekend het onderspit delft. De blokkering van de eileg leidt onherroepelijk tot de vorming van zwermcellen, die bij een inspectie vernietigd dienen te worden. Ook als "in hogere sferen" van de kast nog voldoende ruimte is voor opslag van nektar komt blokkering van de koningin tijdens zware dracht regelmatig voor en kan de imker die hierop niet bedacht is zijn volk danig zien verzwakken door het optreden van natuurzwermen.

G.J. Ormel, c/o PNUD, B.P. 863,
Soliman, Tunesië

Afbeeldingen maken het „Groentje“ aantrekkelijker!

Tekeningen, zwart/wit foto's, kleurenfoto's, negatieven en dia-positieven zijn altijd welkom.

officiële mededelingen

VOORSTELLEN H.B. ALGEMENE VERGADERING

Het H.B. stelt de Alg. Verg. voor het quotum, dat thans f 37,- bedraagt, met f 2,- te verhogen. Hoewel de exploitatierekening over 1981 sluitend was, meent het H.B. deze verhoging, gezien de steeds voortschrijdende geldontwaarding, te moeten voorstellen.

Aan de Alg. Verg. zal fiat worden gevraagd over de ingeslagen weg betreffende de nieuwe Statuten (zie: Groentje, okt. 1981, p. 215-217).

NATIONALE IMKERSDAGEN

Het bestuur van afdeling Groningen deelt mede, dat het afziet van de organisatie van de Nat. Imkersdag 1983. Afdelingen, die de organisatie van deze dag in 1983 op zich willen nemen, kunnen zich aanmelden bij het Hoofdbestuur.

De Nat. Imkersdag 1982 zal plaatsvinden in Assen, dit wordt de 4e maal dat de afdeling deze organisatie op zich neemt. In 1984 zal de Nat. Imkersdag worden gehouden in de Bommelerwaard, terwijl afdeling Westland deze voor 1985 heeft geopteerd.

BESLUITENLIJSTJE van de **HOOFDBESTUURSVERGADERING**, die werd gehouden op zaterdag 28 november 1981 in het Bijenhuis te Wageningen.

Aanwezige H.B.-leden:

J.J. Speelziek (voorz.), A. van Andel-v. Rossum, G. Bruls, W.M. Campen, J. Fluyt, R.H. Geskes, A.H. Hartman, R.v.d. Hul, W. de Lange, M.W. v.d. Meulen, B. Meijerman, E. Meijberg, drs. P.C. Muntjewerf, C. Pater Jzn., T.A. Visch.

Overige aanwezigen:

Mr. P.D. den Bruijgom (1 gedeelte v.d. vergadering), J.A. Krabbenborg, T.E.A. Rive-von Bönninghausen, J.G. Brussen-Jansen.

Concept-jaarcijfers: De resultaten van afd. Handel zijn tengevolge van de hoge rente, die moet worden betaald over de voorraad, en door een daling in de verkoop teleurstellend. Om het verlies van afd. Handel z.s.m. te beperken besluit het H.B. de afdeling produktie-bijenkasten te sluiten. In de toekomst zullen de kasten buiten de deur worden vervaardigd. De concept-jaarcijfers zullen worden gepubliceerd in het Groentje van januari.

Depothoudersvoorwaarden: Deze zullen op enkele punten worden aangepast.

Samengaan maandbladen: Besprekingen worden gevoerd met de zuidelijke bonden over het samengaan van de maandbladen. Dhr. Pater heeft zich uit de commissie teruggetrokken; zijn plaats zal worden ingenomen door dhr. Speelziek. Voordat wij tot één nationaal bijentijdschrift kunnen komen, moeten nog diverse knelpunten uit de weg worden geruimd, o.a. betreffende het verschil in prijs en kwaliteit tussen ons blad en dat van de zuidelijke bonden.

Koninginneteelt: Het Vlieland-project zal ook in 1982 worden voortgezet. Dhr. Trip, die zijn functie in de commissie heeft opgezegd wordt opgevolgd door dhr. A. de Smidt te Achlum.

Statuten en Huishoudelijk Reglement: In de commissie ad-hoc Statuten en Huishoudelijk Reglement zal dhr. E. Meijberg dhr. Campen opvolgen. De nieuwe concept-statuten zullen in het febr.-nr. van het Groentje worden gepubliceerd. Inspraak is mogelijk, mits schrift-

telijk; tijdens de A.V. zal géén gelegenheid worden geboden over het concept in discussie te gaan.

Propagandacommissie: Eerste projekt van de commissie is de verbetering van de expositie bijenteelt op de Flevohof. Besprekingen met de directie van de Flevohof zijn gevoerd. Dhr. Trip te Vries heeft een nieuw ontwerp voor de bijenteelt-expositie gemaakt. Vlaggen (groen) met Verenigingselement (wit) zullen worden besteld, mits het budget dit toelaat.

Vakatures en benoemingen:

Dhr. Meijberg zal voorlopig als tijdelijk toegevoegd lid de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur blijven bijwonen. In de vakatures ontstaan door het vertrek van enkele HB-leden per 1 jan. 1982 wordt als volgt voorzien:

Stichting proefbijenstand Ambrosiushoeve: dhr. W. de Lange wordt plaatsvervanger van dhr. Speelziek, in de plaats van dhr. Meijerman. Dhr. Hartman zal worden voorgedragen voor de Bestrijdingsmiddelencommissie van het Landbouwschap, terwijl voor de Bestrijdingsmiddelencommissie van afd. Bijenteelt van het Landbouwschap een deskundig lid uit de Vereniging zal worden aangezocht. Beide functies werden vervuld door dhr. v.d. Hul.

Geen postzegel, maar een sterk verkleinde affiche uit de Schweizerische Bienen-Zeitung 6/1981, die ook voor Nederland helaas nog steeds actueel is.

ERESPELDEN EN VERENIGINGSONDERSCHEIDINGEN

In 1981 werden weer erespelden en verenigingsonderscheidingen uitgereikt wegens een jarenlange actieve bestuursfunctie of een langdurig lidmaatschap van de Vereniging. Het Hoofdbestuur wil de bestuursleden langs deze weg nogmaals bedanken voor al hetgeen zij in hun functie voor de Vereniging hebben gedaan.

Afd. Almen: F. Peters, J.W. Scheuter.
 Afd. Bergen op Zoom: C.J. Bout, J. Quist, J. Wils, J. van de Berge.
 Afd. Bommelerwaard: D. de Bijl, G. van Vonderen.
 Afd. Doetinchem: J. van Arragon, mr. F.B. Blaisse, W. Bolder, G.J. Lovink, G. Wesselink.
 Afd. Eck en Wiel: H. van Amerongen, Adr. van Breuk, A. de Keijzer, J. van Ledden, Th. van de Markt, J.J.B. van de Pol, M.A. Verbrugh, D.A.G. Verbrugh.
 Afd. Emmen: J. Engels, H. Kessens, B.H. Kessens, T. Reinders, J. Roeles, H. van de Scheer.
 Afd. Gouda: H.A. Jongeboer, A.H. Oudenes, J. de Pater, W. Slobber, J. Stigter, mw. J. Venema-Terméer, J. Verboom.
 Afd. Haarlem: H.N. van Ameron, M. Kroon, T.J. van der Pol.
 Afd. Haren/Paterswolde: J.F. Hamming, A.M. Hamoen, G. van Huffelen, H. de Kleine, F.H.C. Kruse, J. Rodenburg, P. Westerdijk.
 Afd. Hulst: P.R. van Assche, P. van Bastelaar, J. Dobbe-laar, L. Polspoel, P.E.M. Kuipers, A. van de Ree, A. van Vlierberghe, D. Weemaes, K.J. Wolfert.
 Afd. Loenen a/d Vecht: H. Brulleman, G. van Ekris, H. Hazevoet, H. Hogenhout, A. van Limburg.
 Afd. Nieuwleusen: J. Groen, H. Troost.
 Afd. Nijmegen: A.J. Muller.
 Afd. Oosterbeek: G. Kooy.
 Afd. Oosterhessen: L. Hadders, J. Kamps, A.J.M. Langenbach, J. Pieters, W. de Vries.
 Afd. Rotterdam: J.F. Scheybeler.
 Afd. Ugchelen: C. Noordermeer.
 Afd. Vriezenveen: G. Hospers.
 Afd. Westland: J.M.H. van de Berg.
 Afd. Wichmond-Vorden: H. Bargeman, A.J. Bossenbroek, H. Jansen.
 Afd. Zeist: B.J. Brink, H. Brouwer, mw. M.M. van Dijk-Oosten, J. Heijsser, J. Nieuwland, Frater Reginaldus, P.J. Romeijn, W. van de Veen, D. de Vries.
 Afd. Zelhem: H.J. Berendsen.
 Afd. Zwolle: A.H. Hartman.

De zeshoekige speld (zie afbeelding) wordt uitgereikt aan bestuursleden, die 10 jaar (verzilverd) of 25 jaar (ver-guld) in een afdelingsbestuur hebben gefunctioneerd. Leden ontvangen voor 25 jaar trouw lidmaatschap een verzilverde speld, rond model; bij het 40-jarig lidmaat-schap is dit een vergulde, eveneens ronde speld.

Op de drempel van het nieuwe jaar is het ge-bruikelijk om even stil te staan bij zaken die nog maar pas tot het verleden behoren. Dit over-komt ons ook, en het eerste dat ons te binnen schiet is dat wij ook in 1981 weer zeer vele, en

vrijwel altijd positieve contacten hebben gehad met U als imker, maar vooral met U persoonlijk.

Ook kunnen wij constateren dat het ons is ge-lukt, hetgeen U als lid van de Vereniging ook mag verwachten, om diverse zaken van de grond te krijgen, die voorheen nog tot de wen-sen behoorden. Daarbij denken wij met name aan:

Een zeer gedetailleerde werktekening van de Spaar-kast.

Het draagapparaat Bee-boy, klein van omvang maar groots in zijn gebruiksmogelijkheden.

Het gaatjesapparaat; kompakt, degelijk, met vaste taf-feklem en afstandsbeugel.

De voerbakken voor de spaarkast en de simplexkast op de juiste maat en van onverwoestbare kunststof vervaardigd.

De verbeterde afstandsrepen van roestvrij metaal.

De gegoten kunstraat, absoluut vlak en daarbij het ge-mak voor de bijen en de imker.

De bijenuitlaat zonder bewegende delen, onverwoestbaar.

De plastic voerbak, met een inhoud van ± 6 liter, zeer degelijk, hygiënisch en ook goed stapelbaar, enzovoorts, enzovoorts.

Ook voor 1982 kunt U van ons weer verwach-ten dat wij naar nieuwe mogelijkheden zoeken. Enkele hiervan zijn binnenkort reeds te ver-wachten, n.l.:

Raampjesdraad, voorzien van rolhouder en draadge-leider v.v.w.b. R.V.S en ijzer vertind.

Fumidil-B met een duidelijke Nederlandse gebruik-saantwijzing.

De reisriem, die al uitzonderlijk goed is, wordt toch nog van een verbetering voorzien, waardoor de ge-bruikswaarde nog toeneemt.

Verder worden er praktijkproeven genomen met een geheel nieuw middel tegen wasmot; onschadelijk voor bijen, broed en honing, mens of dier, behalve voor de wasmot. Toelating hier-van wordt overwogen.

Een stuifmeelsurrogaat is in onderzoek; de re-sultaten hiervan zijn binnenkort te verwachten. We mogen niet verwachten dat de kwaliteit hiervan die van vers echt stuifmeel zal overtreffen, maar wel dat het beter zal zijn dan gemid-deld, overjarig stuifmeel.

Invertsuiker heeft ook onze aandacht, ook al blijkt de meerprijs tot nu toe niet overeen te ko-men met de meerwaarde van het produkt t.o.v. bijensuiker.

U leest het goed: Het Bijenhuis is nog springle-vend, met concrete plannen voor de toekomst, n.l. bevordering der bijenteelt voor U mogelijk maken op een voor deze tijd passende wijze.

J.A. Krabbenborg.

JAARVERSLAG 1980/81 en BEGROTING 1982/83

Zoals vorig jaar al is gemeld is een duidelijker scheiding gemaakt tussen de rekeningen van onze vereniging en de afdeling handel. Dit moest ons de gelegenheid geven om enerzijds het wel en wee van de vereniging beter te kunnen beoordelen en anderzijds de gang van zaken bij de afdeling handel. Wij willen deze keer niet uitweiden over de cijfers, daar u daarop hopelijk voldoende zicht krijgt in het verslag met de toelichting daarop. Helaas moeten we constateren dat het geconsolideerde verlies f 41.910,- heeft bedragen en dat daardoor ons eigen vermogen weer is afgenomen van f 494.868,- vorig jaar naar nu f 452.958,-. Het verlies van f 41.910,- is zoals u kunt zien ontstaan uit een overschot bij de vereniging van f 21.554,- en een tekort bij de afdeling handel van f 63.464,-. Hieruit kan men concluderen dat de vereniging op zichzelf kerngezond is, maar dat de afdeling handel er wederom niet in is geslaagd de rekening sluitend te krijgen. Verwijzend naar het Groentje van februari 1981, waarin gewezen werd op het streven de begroting van de afdeling handel sluitend te maken, moet helaas worden ervaren dat de resultaten anders uitwijken.

Des te knellender worden de vragen, geopperd op blz. 36 van datzelfde februari-nummer. In de Hoofdbestuursvergadering van 28 november 1981 is uitvoerig stilgestaan bij deze precare situatie. Er hebben verwijten geklonken aan het adres van de commissie handel. Deze commissie moest inderdaad erkennen, dat voor een goede besturing van de afdeling handel nog steeds niet is voldaan aan een essentiële voorwaarde, nl. het voeren van een goede voorraadadministratie, waardoor het mogelijk zou moeten zijn om per kwartaal bij te sturen. Tevens was nog geen duidelijke scheiding gerealiseerd tussen de middelen van de vereniging en die van handel, waardoor de bedrijfsleiding geen scherp beeld kreeg omtrent de liquiditeit van de afdeling handel. Daar de resultaten van de eerste 9 maanden al zodanig verontrustend waren, heeft het D.B. contact gezocht met buitenstaanders, die door ervaring met soortgelijke organisaties een oordeel konden uitspreken over de gang van zaken.

Drie dingen vielen daarbij op:

1. De voorraad is veel te groot t.o.v. de omzet.
2. De personeelsbezetting is erg hoog t.o.v. de bereikte omzet.
3. Eigen produktie is een kostbare zaak en uitbesteding moet dringend overwogen worden.

Wij denken dat deze deskundigen die in vogelvlucht de zaak bekeken de spijker op de kop hebben geslagen en dat er zoals ook vorig jaar werd aangekondigd, dringend maatregelen genomen moeten worden.

Wat het eerste punt betreft schort het nog steeds aan een goede voorraadadministratie. Voor wat betreft de punten 2 en 3 wijzen offertes van buiten uit, dat uitbesteding van werk kan leiden tot een lagere personeelsbezetting en de voorraden kan verkleinen, alsook het management eenvoudiger kan maken. Er is echter een groot „maar“ aan verbonden, nl. dat daardoor het grote gebouw steeds minder volledig wordt gebruikt, terwijl de lasten vrijwel onveranderd blijven.

Wij voelen ons daarom wederom gesteld voor het dilemma reeds beschreven in het genoemde februari-nr. 1981, blz. 36, punt a en b. Gezien de bedenkingen die in het Hoofdbestuur waren te beluisteren omtrent de geringe doortastendheid van de commissie handel, is besloten enkele deskundige leden-buitenstaanders aan te zoeken, die bij voorkeur bedrijfskundig en bedrijfseconomisch de afdeling handel zouden kunnen doorlichten en het Hoofdbestuur vóór de algemene vergadering zouden kunnen adviseren.

De opdracht voor deze deskundigen zou dan moeten luiden:

- a. Een onderzoek te doen naar de levensvatbaarheid van de afdeling handel.
- b. Bij een positief antwoord aan te geven welke maatregelen kunnen leiden tot een gunstig resultaat.
- c. Bij een negatief antwoord aan te geven op welke wijze met de minste schade voor de vereniging de activiteit handel zal kunnen worden beëindigd.

Het Hoofdbestuur stelt zich voor met behulp van deze analyse en met het eigen inzicht tot een duidelijk advies in de algemene vergadering te kunnen komen.

Het Dagelijks Bestuur

JAARVERSLAG 1980/1981

ALGEMEEN

Boekjaar

Dit boekjaar loopt van 1 oktober 1980 tot en met 30 september 1981.

Het vorige boekjaar omvatte een periode van 11 maanden.

In verband hiermede zijn dit jaar nog geen vergelijkende cijfers opgenomen.

Resultaat

In het afgelopen boekjaar is een verlies geleden van f 41.910,- (Verlies 1 november 1979 - 30 september 1980 f 23.911,-). Het verlies kan

als volgt nader worden gespecificeerd:

Overschot afdeling vereniging	f 21.554,-
Verlies afdeling handel	f 63.464,-

f 41.910,-

Afdeling vereniging

In het verslagjaar is aan quotum ontvangen een bedrag overeenkomende met in totaal 7.122 leden.

Wanneer het vorige boekjaar omgerekend wordt naar 12 maanden is in geld 8% meer aan quotum ontvangen.

Afdeling handel

Het verlies in het boekjaar bedroeg f 63.464,- tegenover de daaraan voorafgaande 11 maanden een verlies van f 52.403,-.

Vergelijking in cijfers: (vorig boekjaar omgerekend naar 12 maanden).

	1980/1981	1979/1980
Bruto winst	f 403.165,-	f 430.607,-
Diverse baten	-,-	1.433,-
Vergoeding		
propaganda-activiteiten	9.000,-	-,-
	<u>f 412.165,-</u>	<u>f 432.040,-</u>

Kosten:

Personeelskosten	f 292.143,-	f 298.548,-
Huisvestingskosten	47.943,-	50.887,-
Machine- en inventariskosten	20.163,-	25.188,-
Kantoorkosten	11.903,-	19.440,-
Verkoopkosten	22.748,-	21.355,-
Financieringskosten	54.465,-	46.815,-
Algemene kosten	26.264,-	26.970,-
	<u>f 475.629,-</u>	<u>f 489.203,-</u>
Verlies	f 63.464,-	f 57.163,-

CONCEPTBALANS AFDELING VERENIGING PER 30 SEPTEMBER 1981

Onroerend goed	f 441.130,-	Eigen vermogen	f 597.056,-
Kantoor inventaris	3,-	Voorzieningen	170.343,-
Magazijninventaris	372,-	Obligatierekening	6.150,-
Bijenstallen	9.364,-	Te betalen posten	31.766,-
Effecten	2.500,-		
Div. voorraden/vorderingen	351.946,-		
	<u>f 805.315,-</u>		<u>f 805.315,-</u>

TOELICHTING OP DE BALANS AFDELING VERENIGING

EIGEN VERMOGEN f 597.056,-

Specificatie:

Saldo 1 oktober 1980	f 575.502,-
Bij: Voordelig resultaat	21.554,-
	<u>f 597.056,-</u>

Voorzieningen f 170.343,-

Gereserveerd quotum oktober/december 1981	f 64.500,-
Hoekstenen	2.015,-
Bouwstenen	5.489,-

Voorzieningsfonds

Saldo 1 oktober 1980	f 46.092,-
Bij: 5% rente over gemiddeld saldo	2.245,-
Af: Uitkering aan oud-personeelslid	2.400,-
	<u>45.937,-</u>

Fonds t.b.v. wetenschappelijk bijenteeltonderzoek

Saldo 1 oktober 1980	f 14.917,-
Bij: Ten laste van resultaat vereniging	700,-
5% rente over saldo 1 oktober 1980	746,-
	<u>16.363,-</u>

Voorzieningen t.b.v. bibliotheek

Saldo 1 oktober 1980	f 5.335,-
Bij: Ten laste van resultaat vereniging	2.000,-
5% rente van saldo 1 oktober 1980	267,-
	<u>7.602,-</u>
Transporteren	<u>f 141.906,-</u>

Transport	f 141.906,-
-----------	-------------

Tentoonstellingsfonds

Saldo 1 oktober 1980	f 8.492,-
Bij: Ten laste van resultaat vereniging	700,-
5% rente over saldo 1 oktober 1980	425,-
	<u>9.617,-</u>

Kongresfonds

Saldo 1 oktober 1980	f 851,-
Bij: Ten laste van resultaat vereniging	200,-
5% rente over saldo 1 oktober 1980	43,-
	<u>1.094,-</u>

Fonds t.b.v. algemene ontwikkelingen, ziektepreventie, voorlichting e.d.

Saldo 1 oktober 1980	f 14.025,-
Bij: Ten laste van resultaat vereniging	3.000,-
5% rente over saldo 1 oktober 1980	701,-
	<u>17.726,-</u>
	<u>f 170.343,-</u>

CONCEPT-EXPLOITATIEREKENING AFDELING VERENIGING 1980/1981

Bestuurskosten	f 11.961,-	Quotum	f 257.875,-
Kosten algemene vergadering	3.421,-	Advertenties	13.704,-
Maandblad	123.301,-	Exploitatie suikervoorz.	8.115,-
Kommissies	6.096,-	Exploitatie o/g	7.384,-
Propaganda	2.766,-	Rente	19.581,-
Imkersdag	1.142,-		
Assurantie bijenvolken	9.336,-		
Reserveringen	6.600,-		
Personeelskosten	79.698,-		
Huisvestingskosten	5.250,-		
Kantoorkosten	17.996,-		
Algemene kosten	17.538,-		
Overschot	21.554,-		
	<u>f 306.659,-</u>		<u>f 306.659,-</u>

TOELICHTING OP DE CONCEPT-EXPLOITATIEREKENING VAN AFDELING VERENIGING

Quotum

Ontvangen	f 258.315,-
Idem verspreide leden	5.310,-
Bij: Gereserveerd oktober/december '80	58.750,-
Af: Gereserveerd oktober/december '81	-f 64.500,-
	<u>f 257.875,-</u>

Exploitatie suikervoorziening

Afzet bijensuiker	f 539.177,-
Vrachten	23.011,-
	<u>f 516.166,-</u>
Inkoopwaarde	f 558.191,-
E.E.G.-steunverlening 32.400	
bijenvolken à f 2,81	91.035,-
	<u>467.156,-</u>
	<u>f 49.010,-</u>

Aandeel in:

Personeelskosten	f 9.817,-
Telefoon en porti	1.900,-
Accountants- en administratiekosten	6.537,-
Huisvestingskosten	3.750,-
Verlichting en verwarming	700,-
Financieringskosten	3.530,-
Heffing bedrijfsraad	4.050,-
Assurantie bijenvolken 50% v.d. premie	9.336,-
	<u>f 39.620,-</u>
Afschrijving voorraad	1.275,-
	<u>40.895,-</u>
	<u>f 8.115,-</u>

Exploitatie onroerend goed

Opbrengst huur en stalling	f 9.976,-
Doorbelast aan afdeling handel	34.000,-
Doorbelast aan administratie vereniging	4.300,-
Doorbelast aan suikervoorziening	3.750,-
	<u>f 52.026,-</u>

Kosten

Onderhoud (w.o. doorberekening door afdeling handel)	f 18.326,-
Verlichting en verwarming	2.360,-
Vaste lasten	6.965,-
Afschrijving pand	15.045,-
Afschrijving tuin	1.822,-
Overige	124,-
	<u>44.642,-</u>
	<u>f 7.384,-</u>

Rente opbrengst

Doorbelast afdeling handel	f 24.000,-
Opbrengst spaartegoed	89,-
	<u>24.089,-</u>
Af: Rentebijdragen voorzieningen	f 4.427,-
Rente obligatielening	81,-
	<u>4.508,-</u>
	<u>19.581,-</u>

Bestuurskosten

Betreft reis- en vergaderkosten Hoofd- en Dagelijks bestuur	<u>11.961,-</u>
---	-----------------

Kosten algemene vergadering

Betreft algemene verg. d.d. 4 april 1981	<u>f 3.421,-</u>
--	------------------

Kommissies

Kommissie onderwijs

Opbrengsten	f 1.493,-
Kosten	960,-
Meer opbrengsten	<u>f 533,-</u>

Lerarenorgaan

Opbrengsten	f 1.523,-
Kosten	2.259,-
Meer kosten	<u>736,-</u>
	<u>f 203,-</u>

Kommissie koninginnetje

Meer kosten	<u>1.157,-</u>
-------------	----------------

Kommissie ziektebestrijding

Kosten	659,-
--------	-------

Kommissie handel

Kosten	584,-
--------	-------

Redactie commissie

Kosten	2.614,-
--------	---------

Kommissie nationale honingkeuring

Opbrengsten	f 207,-
Kosten	1.066,-
Meer kosten	859,-
Overige	<u>20,-</u>
	<u>f 6.096,-</u>

Propaganda

Opbrengsten	f 19.919,-
Kosten	f 13.685,-
Bijdrage propaganda-activiteiten afdeling handel	9.000,-
	<u>22.685,-</u>
	<u>-f 2.766,-</u>

Assurantie bijenvolken

Betreft 50% van de assurantiepremie	<u>f 9.336,-</u>
-------------------------------------	------------------

De andere helft is ten laste van de exploitatie suikervoorziening

Reserveringen

Ten gunste van:	
Fonds t.b.v. wetenschappelijk bijenteeltonderzoek	f 700,-
Voorziening t.b.v. bibliotheek	2.000,-
Tentoonstellingsfonds	700,-
Kongresfonds	200,-
Fonds t.b.v. research	3.000,-
	<u>f 6.600,-</u>

Personeelskosten

Conform overlegde loonverdeelstaten	f 75.978,-
Reis- en verblijfskosten	2.520,-
Overige	1.200,-
	<u>f 79.698,-</u>

Huivestingskosten

Doorberekend door de exploitatie onroerend goed	f 4.300,-
Verlichting en verwarming	950,-
	<u>f 5.250,-</u>

Kantoorkosten

Ledenadministratie	f 746,-
Afschrijving adresseermachine	1.420,-
Porti en telefoon	9.332,-
Kontributies en abonnementen	362,-
	<u>f 11.860,-</u>
Bij: Gebruik machines van afd. handel incl. B.T.W.	6.136,-
	<u>f 17.996,-</u>

Algemene kosten

Accountants- en administratiekosten	f 15.250,-
Kosten statutenwijziging	788,-
Reis- en representatiekosten	1.500,-
	<u>f 17.538,-</u>

**Het nieuwe telefoonnummer
van het Bijenhuis is**

**08370-2 27 33
(meerdere lijnen)**

CONCEPTBALANS AFDELING HANDEL PER 30 SEPTEMBER 1981

Magazijninventaris	f 5.596,-	Kapitaal	
Kantoorinventaris	9.623,-	Saldo 1 oktober 1980	-/- f 80.634,-
Machines	39.338,-	Exploitatieresultaat	-/- 63.464,-
Bouwk. voorz. winkel	16.618,-	Kapitaal	-/- f 144.098,-
Inrichtingskosten winkel	5.560,-	Voorziening dubieuze debiteuren	2.000,-
Goederen	542.576,-	A.B.N. rekening-courant	288.486,-
Debiteuren	149.240,-	Krediteuren	259.401,-
Overige voorraden/vorderingen	30.126,-	Overige nog te betalen posten	405.990,-
Liquide middelen	13.102,-		
	<u>f 811.779,-</u>		<u>f 811.779,-</u>

CONCEPT-RESULTATEN REKENING VAN AFDELING HANDEL 1980/1981

Personeelskosten	f 292.143,-	Bruto winst	f 403.165,-
Huisvestingskosten	47.943,-	Vergoeding propaganda-activiteiten	9.000,-
Machine- en inventariskosten	20.163,-		
Kantoorkosten	11.903,-		
Verkoopkosten	22.748,-		
Financieringskosten	54.465,-		
Algemene kosten	26.264,-		
Exploitatieresultaat	-/- 63.464,-		
	<u>f 412.165,-</u>		<u>f 412.165,-</u>

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 SEPTEMBER 1981

Onroerend goed	f 441.130,-	Eigen vermogen	f 452.958,-
Bouwk. voorzieningen	16.618,-	Voorzieningen	172.343,-
Kantoorinventaris	9.626,-	Obligaties	6.150,-
Magazijninventaris	5.968,-	A.B.N. rek. crt.	288.486,-
Machines	39.338,-	Krediteuren	259.401,-
Inrichtingskosten	5.560,-	Te betalen posten	114.301,-
Bijenstallen	9.364,-		
Voorraden	542.576,-		
Effecten	2.500,-		
Debiteuren	149.240,-		
Overige voorraden/vorderingen	58.617,-		
Liquide middelen	13.102,-		
	<u>f 1.293.639,-</u>		<u>f 1.293.639,-</u>

GECONSOLIDEERDE EXPLOITATIEREKENING 1980/1981

Bestuurskosten	f 11.961,-	Quotum	f 257.875,-
Kosten algemene vergadering	3.421,-	Advertenties	9.663,-
Maandblad	123.301,-	Huur/stalling	9.976,-
Kommissies	6.096,-	Bruto winst	450.900,-
Propaganda	2.766,-	Vergoeding propaganda-activiteiten	9.000,-
Imkersdag	1.142,-		
Assurantie bijenvolken	18.672,-		
Reserveringen	6.600,-		
Personeelskosten	398.464,-		
Huisvestingskosten	43.424,-		
Kantoorkosten	31.804,-		
Machine- en inventariskosten	20.163,-		
Verkoopkosten	18.707,-		
Financieringskosten	38.414,-		
Algemene kosten	50.339,-		
Heffing suiker	4.050,-		
Resultaat	-/- 41.910,-		
	<u>f 737.414,-</u>		<u>f 737.414,-</u>

ATTENTIE

De inzendtermijn van kopij en advertenties voor het Groentje eindigt op de 10e van elke maand voorafgaande aan de maand van plaatsing.

Het **CONTACTORGAAN VOOR BIJENTEELT-LERAREN** geeft informatie voor **alle** imkers.

Bel of schrijf naar het Bijenhuis.

Abonnement **slechts f 10,-** per jaar.

BEGROTINGEN

	Begroting 1980/81	Concept Expl. 1980/1981	Begroting 1981/1982	Begroting 1982/1983
Quotum	250.230,-	257.875,-	268.250,-	292.500,-
Advertenties	7.000,-	13.704,-	10.000,-	11.000,-
Rente	15.000,-	19.581,-	14.000,-	20.000,-
Expl. onroerend goed		7.384,-	23.750,-	15.000,-
Expl. bijensuiker		8.115,-		
	<u>272.230,-</u>	<u>306.659,-</u>	<u>316.000,-</u>	<u>338.500,-</u>
Personeelskosten	75.000,-	79.698,-	80.000,-	88.000,-
Huisvestingskosten	4.250,-	5.250,-	5.500,-	6.000,-
Kantoorkosten specificatie:				
Ledenadministratie	4.500,-	746,-	4.000,-	4.000,-
Afschrijving adresseermach.	2.130,-	1.420,-		
Porti en telefoon	5.500,-	9.332,-	6.000,-	10.000,-
Machinekosten		6.136,-	4.250,-	7.500,-
Kosten activiteiten specificatie:				
Maandschrift	115.000,-	123.301,-	127.000,-	132.000,-
Imkersdag	2.500,-	1.142,-	2.500,-	2.500,-
Kosten hoofdbestuur	10.000,-	11.961,-	6.000,-	12.500,-
Kosten algemene vergadering	6.000,-	3.421,-	3.250,-	5.000,-
Kontributies	500,-	362,-	750,-	500,-
Assurantie bijenvolken	12.000,-	9.336,-	25.000,-	25.000,-
Propaganda	3.000,-	2.766,-	3.000,-	5.000,-
Kosten commissies	1.000,-	6.096,-	1.000,-	7.500,-
Reserveringen specificatie:				
Voorzieningsfonds				
Wetensch. fonds bijenteelt	650,-	700,-	700,-	750,-
Fonds t.b.v. bibliotheek	2.000,-	2.000,-	2.000,-	2.000,-
Tentoonstellingsfonds	1.000,-	700,-	1.000,-	1.000,-
Kongresfonds	200,-	200,-	200,-	200,-
Nat. honing tentoonstelling	1.000,-	-,-	700,-	-,-
Fonds voor alg. ontwikkeling	5.000,-	3.000,-	3.000,-	3.000,-
Financieringskosten	4.000,-	-,-	-,-	-,-
Algemene kosten	15.000,-	17.538,-	16.500,-	16.500,-
Onvoorzien o.a. statuten	2.000,-	-,-	2.150,-	9.550,-
Exploitatie resultaat	-,-	21.554,-	21.500,-	-,-
	<u>272.230,-</u>	<u>306.659,-</u>	<u>316.000,-</u>	<u>338.500,-</u>

onderwijs demonstratie voorlichting

CURSUSSEN (vervolg:)

Voor beginners opgeven bij:

Afd. Oost-Flevoland: W.Th. de Vries, Karveel 59-82, Lelystad. Tel. 03200-21244, tst. 536:

Afd. Den Haag: mw. E.E. Holleman, Burg. Patijnlaan 458, Den Haag. Tel. 070-462516

Afd. Hoogeveen: L. Hester, Boslaan 33, Zuidwolde. Tel. 05287-1747.

Afd. Veenendaal: J. Bol, De Wimpel 15, Veenendaal. Tel. 08385-16686.

Afd. Voorne-Putten: W.J. van Rooijen, Mr. P.S. Gerbrandystraat 12, Zuidland. Tel. 01881-2464.

Afd. Wageningen: H. Evenboer, Grintweg 253, Wageningen. Tel. 08370-15611; of A. Kraai, Rozenstraat 2, Opheusden. Tel. 08887-1526.

Afd. Westland: N.J. v. Heijst, Pr. Marijkekade 13, Voorburg. Tel. 070-864771 (aanv. medio maart).

Onderwijscentrum voor Land- en Tuinbouw: J.T. Smit, Burg. J.G. Legroweg 29, Eelde. Tel. 05907-1625 (voor Groningen en Noord-Drente).

Voor gevorderden opgeven bij:

Afd. Oost-Flevoland: zie boven.

Afd. Den Haag: zie boven.

Afd. Hoogeveen: zie boven.

Afd. Veenendaal: zie boven.

Afd. Voorne-Putten: zie boven.

Afd. Wageningen: zie boven.

Afd. Westland: zie boven.

Afd. "De Wouden": T. Pool, Fallaetwei 5, Drachtster Compagnie. Tel. 05122-1345; of P. Ronhaar, Prov. weg 42, Kornhorn. Tel. 03946-9003.

Onderwijscentrum voor Land- en Tuinbouw: zie boven (bij voldoende belangstelling).

Voor andere cursussen opgeven bij:

Afd. Assen: Speciale honingcursus: R.H. Geskes, A. Schweitzerplantsoen 13, Roden. (schriftelijk). De cursus, die uit drie lessen (elk drie lesuren) zal bestaan, begint bij voldoende deelname op donderdag 11 maart a.s. in het Opleidingscentrum voor Landbouw- en Levensmiddelen-industrie, Mezenlaan 4, Assen, aanvang 19.30 uur.

Dhr. Geskes zal op 11 maart en 18 maart de volgende onderwerpen behandelen: honing in het algemeen, samenstelling, winning, verpakking e.d. De derde les-avond, 25 maart, met dia's over honing en stuifmeel, zal worden verzorgd door drs. J.D. Kerkvliet uit Haarlem. Kosten voor de cursus f 25,-, te voldoen op de 1e avond.

Afd. Epe: strovlechtskursus: W.A. Bongers, Korrenbergweg 2, Epe. Tel 05780-88207.

Afd. Den Haag: praktisch imkeren: zie boven.

Afd. Westland: vlechtskursus: zie boven (bij voldoende deelname).

Afd. Westland: praktisch imkeren: zie boven (onder voorbehoud).

Onderwijscentrum voor Land- en Tuinbouw: speciale cursus bijenteelt (koninginneteelt en bedrijfsmethoden, korfteelt en ziekten bij bijen) (bij vold. belangstelling), vervolgcursus koninginneteelt (onder voorbehoud): zie boven.

Cursus Bijeziekten te Utrecht

Helaas is door een vergissing in het Bijenhuis het adres waar u zich kunt opgeven voor deze cursus, die werd aangekondigd in het decembernummer (blz. 271), vervallen. U kunt zich opgeven bij: Mw. E. Verschoor-Kalff, Rijksstraatweg 60, 1396 JN Baambrugge, tel. 02949-1267; R.J. Veldhuizen, Ir. Menkelaan 61, 3761 XK Soest, tel. 02155-23353.

Rectificatie

In tegenstelling tot het cursusbericht in het zelfde dec.-no. deelt de afdeling Haarlem mee, dat door haar géén beginnerscursus wordt gegeven in de Tuinbouwschool Zocher te Overveen.

verkoopadressen

Depot Friesland:

H. Akkerman, Oostenwoldseweg 47, 8421 RP Oldeberkoop, tel. 05164-439. Open di. gehele dag, vrijdagmiddag, zat.morgen en na tel. afspraak.

Depot Groningen:

Fenna en Ger Postma, Kampenslaan 8, 9626 TE Schildwolde, tel. 05982-1455. Open dagelijks, behalve vrijdag na 12.00 uur.

Depot afd. Assen:

J. H. Lubbers, Bosstraat 66, 9401 PV Assen, tel. 05920-17162.

Depot Klaas Geerts:

Middenwolderweg 2, 7951 EC Stap-horst, tel. 05225-1693.

Depot G. J. L. ten Cate:

Verzetstraat 60, 7671 GL Vriezenveen, tel. 05499-3040.

Depot Enschede:

H. H. Schutte, Sportlaan 22, 7541 BN Enschede, tel. 053-318165: afhalen: vrijdags van 18.00 uur - 19.00 uur.

Depot Reggedal:

H. J. Hanepen, de Hogenkamp 2, 7471 CW Goor, tel. 05470-5576.

Depot afd. Gorssel:

G. J. Lensink, Deventerweg 4, 7213 EG Gorssel, tel. 05759-2468.

Depot Achterhoek:

B. Meijerman, Dwarsdijk 6, 7025 CR Halle, tel. 05736-479.

Depot Winterswijk:

M. J. Grevers, Miste 4, 7118 WB Winterswijk, tel. 05435-239.

Depot afd. Epe:

Coöp. Novaco (Welkoop), Paasvuurweg 7, 8161 CA Epe, tel. 05780-12317.

Depot Nunspeet:

Th. G. Veenstra, Schaapmanlaan 47, 8072 AR Nunspeet, tel. 03412-4037.

Depot Apeldoorn:

Coöp. WELKOOP, Iordensweg 57, 7391 KD Twello, tel. 05712-1531.

Depot Boerenbond-Neerbosch-Hees:

St. Agnetenweg 63, 6545 AT Nijmegen, tel. 080-777793.

Depot Bunnik-Houten:

B. Th. Barten, Koningslaan 3, 3981 HP Bunnik, tel. 03405-1742.

Depot Noord-Holland:

H. S. Homburg, Velsersduinweg 165, 1971 ZB IJmuiden, tel. 02550-21530. Open dagelijks van 13.00-16.00 uur en na tel. afspraak; dondersdags gesloten.

Depot afd. Rotterdam:

A. Bakkert, Berglustlaan 49A, 3054 BB Rotterdam, tel. 010-183123; na tel. afspraak.

Depot Gouda:

J. Verboom, Spoorweglaan 4, 2841 LR Moordrecht, tel. 01827-2489.

Depot afd. Dordrecht:

W. A. Boevé, Rigelhof 59, 3318 CX Dordrecht, tel. 078-171216.

Depot „Prommelsluis“ afd. Schouwen-Duiveland:

C. L. v. d. Wekken, Provinciale weg 5, 4321 SM Kerkwerve, tel. 01110-4821.

Depot Noord- en Zuid-Beveland:

J. Moerman, Abelenstraat 2, 4462 BR Goes.

Depot Walcheren:

Bisschopsstraat 25, 4353 BN Serooskerke, tel. 01189-1499.

Depot Zeeuws-Vlaanderen:

Iz. de Hullu, St. Jansdijk 10, 4504 PB Nieuwvliet, tel. 01171-1458. K. J. Wolfert, Pr. Mauritsstraat 20, 4571 HB Axel, tel. 01155-2720.

Depot Oirschot:

A. Pel, 't Kasteeltje 3, 5688 EN Oirschot, tel. 04997-2096.

Depot Zuid-Limburg:

J. Maraitte, Rijksweg 4a, 6325 PE Berg en Terblijt, tel. 04406-40309.

Voorjaarsactiviteiten van de ZBT's in 1981

Het aantal Nosemamonsters dat door de ZBT's in het voorjaar 1981 is genomen en onderzocht is beneden verwachting gebleven. Dit is vooral te wijten aan organisatorische problemen. De Ziektebestrijdingscommissie zal hieraan de nodige aandacht besteden.

5 teams hebben in totaal 44 Nosemamonsters onderzocht. In 13 van deze monsters werd geen besmetting gevonden (klasse 1); 17 monsters waren licht of matig besmet (klasse 2 en 3), 7 monsters ernstig (klasse 4) en 7 monsters waren zeer ernstig besmet (klasse 5). Waar ernstige tot zeer ernstige besmetting geconstateerd is, hebben de ZBT's voorlichting kunnen geven.

Uit de ingevulde vragenlijst blijkt dat er in Nederland op zeer verschillende manieren wordt geïmkerd. De volkssterkte in het voorjaar varieert sterk: van 3 tot 30 met bijen bezette ramen per volk. 6 van de 44 imkers ontsmetten hun raten en kasten, 38 imkers laten deze hygiënische maatregelen achterwege.

Het toepassen van geneesmiddelen in het voorjaar lijkt in Nederland gelukkig beperkt te blijven. Geen van de ondervraagde imkers gebruikt geneesmiddelen tegen Nosema. Wel wordt er op kleine schaal extra stuifmeel aan de bijenvolken gegeven (4 van de 44 imkers).

Zoals, gezien het seizoensverloop van de ziekte te verwachten was, is in het voorjaar 1981 relatief meer Nosema gevonden dan in het najaar van 1980. In het voorjaar 1981 waren 14 van de 44 monsters ernstig tot zeer ernstig besmet. In het najaar van 1980 waren dat er 6 van de 192. Het aantal imkers dat gericht maatregelen neemt tegen Nosema is klein. Daarom is het effect van deze maatregelen, aan de hand van de verzamelde gegevens, moeilijk aan te tonen. Dit wordt nog bemoeilijkt door het feit, dat er toch al grote verschillen tussen de onderzochte volken bestaan, als gevolg van de verschillende manieren van imkeren.

In het seizoen 1980-1981 hebben diverse ZBT's imkers geholpen, wanneer deze moeilijkheden hadden met de bijen. Hierbij zijn soms foute beslissingen genomen. Duidelijk moet worden gesteld, dat wanneer een imker naar aanleiding van ziekteverschijnselen een beroep doet op een ZBT, er altijd een monster bijen door het Consulentenschap onderzocht moet worden. Het Consulentenschap is er op ingericht om naast Varroa, mijtziekte en Nosema ook andere ziekten te onderzoeken. Zoals bekend, is de imker wettelijk verplicht ziekteverschijnselen aan de

Rijksbijenteeltconsulent te melden. Het ZBT kan in dergelijke gevallen behulpzaam zijn bij het nemen en insturen van een monster.

Alleen wanneer er niet naar aanleiding van ziekteverschijnselen op de stand door het ZBT een Varroa-, mijtziekte- en/of Nosema-onderzoek wordt ingesteld en er géén Varroa of mijtziekte wordt gevonden, geeft het ZBT zelf de uitslag van het onderzoek aan de imker door. Bij ernstige Nosema-besmetting adviseert het team over de bestrijding (Nosemafolder). Tenslotte wordt er een registratieformulier met alle gegevens naar het Consulentenschap v.d. Bijenteelt gestuurd. In dit geval worden dus géén monsters naar het Consulentenschap gestuurd.

Varroa

Drie teams hebben dit voorjaar 53 monsters wasmul verzameld en onderzocht. De monsters zijn vervolgens opgestuurd naar het Consulentenschap voor de Bijenteelt en met behulp van de alcoholmethode gecontroleerd. In geen van de monsters werden Varroa-mijten gevonden.

De cubitaalindex

In het voorjaar heeft een aantal ZBT's weer vleugeltjes opgestuurd. Ook van deze vleugeltjes is de cubitaalindex gemeten (C.I.).

De resultaten zijn als volgt:

C.I. kleiner dan 2 (kenmerk van zwarte bijen)	C.I. groter dan 2 (kenmerk ver- basterde bijen)	C.I. kleiner dan 2 (kenmerk van zwarte bijen)	C.I. groter dan 2 (kenmerk ver- basterde bijen)
Team	Team		
NO-Veluwe 57%	43%	Team	
84%	16%	vervolg	
NW-Veluwe 91%	9%	Z.-Veluwe	89% 11%
66%	34%		43% 57%
85%	15%	N.H. Texel	74% 26%
64%	36%		64% 36%
78%	22%		76% 24%
60%	40%		74% 26%
85%	15%		100% 0%
34%	66%		55,8% 44,2%
70%	30%		24% 76%
83%	17%		38% 62%
61%	39%	NH, Haarlem	20% 80%
59%	41%		18% 82%
50%	50%		83,3% 16,7%
			76% 24%

In de bijenteeltbladen kan men de resultaten van het C.I.-najaarsonderzoek nog eens nalezen. (Maandschrift voor de Bijenteelt 4, 1981, p. 81-83; Bijenteelt 6, 1981, p. 107-110). Toen bestond de indruk dat er streken in Nederland zijn waar de Nederlandse c.q. zwarte bij nog weinig verbasterd is. Door de resultaten van naen voorjaar samen te voegen wordt deze indruk bevestigd. In Brabant bijvoorbeeld hebben we

20 monsters kunnen onderzoeken, hiervan heeft 80% een cubitaalindex kleiner dan 2,0. Deze cijfers spreken voor zichzelf.

Dit betekent niet dat in Brabant de zwarte bij nog algemeen zuiver voorkomt. Voordat we dit kunnen besluiten moeten meerdere kenmerken bekeken worden, zoals bijv. haarlengte en pantserkleur. Uit de resultaten van dit eerste oriënterende onderzoek blijkt, dat er in Nederland nog bijen voorkomen met een lage cubitaalindex. Wanneer we de zwarte bij terug willen kruisen (waarom niet?) kunnen we van dit materiaal uitgaan.

Het onderzoeken van Nosema-monsters per bij kost zeer veel tijd en daardoor kunnen er op deze manier relatief weinig monsters onderzocht worden. Daarom is voor het vervolg van het Nosema-onderzoek gekozen voor de methode van het maken van mengpreparaten. Hierdoor krijgen we een aanwijzing over het al of niet aanwezig zijn van een Nosema-infectie. Over de graad van infectie en de verdeling van Nosema over de bijen van het volk krijgen we dan geen informatie. Daar staat echter tegenover dat er veel meer volken onderzocht kunnen worden en de imkers op basis van de onderzoeksresultaten gerichter aan de bestrijding van deze ziekte kunnen werken.

Het is niet mogelijk gebleken alle ingrepen die van belang kunnen zijn voor de ontwikkeling van Nosema d.m.v. vragenlijsten te achterhalen. Daarom zijn de vragenlijsten nu meer toegespitst op factoren die direct van invloed kunnen zijn op de infectie.

In de winter van 1980-1981 zijn er vier regionale instructiedagen van de ZBT's geweest. Bovendien hebben diverse teams bijeenkomsten georganiseerd om de technieken van ziekteonderzoek te oefenen. Dit najaar wordt naast het Nosema-onderzoek ook het Acarapismijziekteonderzoek aangepakt. Inmiddels is ook de diaserie over bijeziekten beschikbaar gekomen. Aan de voorlichting over bijeziekten kan nu door de ZBT's meer aandacht worden besteed, met name aan de bedreiging door de Varroa. Varroa-onderleggers worden nog te weinig gebruikt! We hopen dat de problemen van het voorjaar nu opgelost zijn en dat we dit najaar meer informatie over de verspreiding van Nosema en Acarapismijziekte in Nederland krijgen.

Namens de Ziektebestrijdingscommissie:

Drs. J. Beetsma, M. Boerjan,
Drs. A. de Ruijter, J. v.d. Steen.

INZENDEN VAN KOPIJ

U bespaart de redactie veel werk door de kopij te typen op A4-formaat, met 1½ regel afstand en ruime marge.

PLASTICS GEMEENGOED

In ons leven is plastic gemeengoed geworden. De mens heeft er mee leren leven, al neemt de wrevel over het milieuverontreinigende aspect een steeds heviger vorm aan.

Natuurlijk konden we er niet aan ontkomen dat de plastics ook in allerlei vorm en toepassing tot de imkerij zijn doorgedrongen. Denk slechts aan de verschillende voerbakken. Zoals gezegd, de mens heeft er mee leren leven, maar hoe zit dat met onze bijen?

In Nederland zijn we gauw geneigd ons ietwat behoudend op te stellen als het nieuwe ontwikkelingen betreft. Wij kijken de kat graag uit de boom. Het resultaat is dan dit artikeltje, want in het buitenland wordt wel degelijk onderzoek gedaan en geëxperimenteerd met allerlei kunststofmateriaal. Hoe zijn de ervaringen geweest? Hier een bloemlezing uit *The Irish Beekeeper*, A.D.I.Z. en de *American Bee Journal*.

In Ierland kwam in 1978 kunststraat beschikbaar, bestaande uit een plastic profiel met celindruk bedekt door een laagje was. Vijf broedbakken werden van deze raten voorzien en op 26 juni kwam in elke bak een flinke voorzwerm. Elke zwerm kreeg gelijk 10 liter suikerstroop. Tien dagen later waren in 3 volken de meeste raten uitgebouwd en toen nogmaals 10 liter suikerstroop werd gegeven werden ook de overige raten uitgebouwd. In de andere twee volken werden de raten slecht uitgebouwd en daarin kwam geen verbetering, ook niet toen meer voedsel werd toegediend. Rekening houdende met het late tijdstip waarop de kunstzwermen werden gemaakt en het slechte weer in juli 1978 ontwikkelden de volken zich echter goed. Hetzelfde kan gezegd worden over uitwintering in 1979. De zgn. onderzoekvolken kregen dezelfde behandeling als volken voorzien van zuivere wasraten, maar toch was het opvallend dat tijdens het eerste onderzoek, medio mei, beduidend minder broed was aangezet. Dit verschil t.g.v. de volken op 100% wasraten bleef het gehele jaar bestaan en laat zich ook duidelijk aflezen uit de oogstcijfers. De onderzoekvolken kwamen gemiddeld op 3 kg. en de overige volken op 15 kg! In sommige onderzoekvolken werden kleine stukjes was van de plastic ondergrond weggeknaagd en dat werd nooit meer opgebouwd. De koningin leek onwillig de raten met plastic basis te beleggen, echter nadat een

normaal vel kunstraat was ingehangen werd dit onmiddellijk uitgebouwd en volledig belegd. Hoewel de voorlopige resultaten teleurstellend zijn bij gebruik in de broedkamer, zal een volgend onderzoek zich richten op het gebruik van kunststofraten in de honingkamer.

Maar onze Ierse vrienden kunnen zich veel moeite en kosten besparen, want in A.D.I.Z. zijn de resultaten van een dergelijk onderzoek opgenomen. Ook hier werden kunststofvellen bedekt door een waslaagje gebruikt (Stapla), die door kunst- en natuur zwermen normaal werden uitgebouwd, als ze geen andere raten tot hun beschikking kregen.

Een geheel van plastic vervaardigde kast.

Foto: Rickitt Encyclopedia, Londen.

Bij de keuzemogelijkheid tussen zuivere wasvellen en Stapla-raten kregen de eerste duidelijk de voorkeur. Werd een kunststofvel in broednest of honingkamer gehangen dan werd hoofdzakelijk darrenraat aangezet. Honingkamers met Stapla-raten werden traag uitgebouwd, waarbij ook veel grof werk werd aangezet. Het gebrek aan opslagruimte werd door de bijen duidelijk gedemonstreerd, want de zuivere wasraten in de onderstaande broedbak werden verder uitgebouwd, waardoor spekraten ontstonden. Door de volken werden de Stapla-raten pas met fijn werk uitgebouwd toen de bak met raten en koningin op het moerrooster werd geplaatst, maar ook dan was een goede dracht of bijvoeren noodzakelijk. Het onderzoek zal ook hier worden voortgezet. Speciaal het gebruik van uitgebouwde Stapla-raten zal dan op de proef worden gesteld.

Tot slot A.B.J. Redakteur Joe Graham heeft via z'n rubriek Burr Combs (braamraat) gevraagd naar de ervaringen van imkers met kunststofmateriaal in de imkerij.

Naast de eerder beschreven vellen kunstraat zijn in de USA ook gegoten kunststofraten in de handel, waarvan de celwanden al gedeeltelijk zijn opgetrokken. De reacties waren vernietigend. In veel gevallen negeren de bijen het materiaal volledig. Wordt het toch in gebruik geno-

men, dan is het resultaat warbouw. De gegoten raten met opgetrokken celwand werden door de koningin niet of nauwelijks belegd.

Het gebruik van plastic kastmateriaal leverde iets meer positieve reacties op, afhankelijk van het klimaatgebied waar de betrokken imker woonde.

Voordelen van plastic kastmateriaal zijn:

- a) het behoeft niet te worden geschilderd of met andere stoffen te worden bewerkt;
- b) de witte plastics reflecteren voor een groot deel het zonlicht, waardoor een betere temperatuurbeheersing mogelijk is;
- c) men heeft geen last van mieren, die houten kasten onder de handen wegvreten.

De bijen schijnen de plastic behuizing te accepteren, hoewel ze veel propolis aanbrengen op de verbindingstukken van de voor- en zijwanden, die niet goed passen. Bij warm weer verliest het materiaal zijn vormvastheid en er schijnen ook problemen te zijn met het onderling goed op elkaar (blijven) passen van de onderdelen. Toch is er nog een pluspunt te ontdekken maar dan voornamelijk voor de beroepsimkerij. De kunststofraten met gedeeltelijk opgetrokken celwanden kunnen, nadat ze enige tijd in een vertrek hebben gestaan met een temperatuur van 40° C, zonder ontzegeld te zijn direct geslingerd worden. Er kleven echter nog tal van bezwaren aan dit systeem. Ik houd u op de hoogte.

A.B.J., 4/1980 en 11/1980;

A.D.I.Z., 7/1980: Landesanstalt für Bienenkunde der Universität Hohenheim;

Irish Beekeeper, 9/1980: Research station Clonroche.

Ko Zoet

bijen limerick

Een volk zonder moer,
't was op Schouwen,
ging ijverig redcellen bouwen.
Maar 't vuur bleek gedoofd,
er werd niet gesloofd:
Men zag toch geen moer,
enkel vrouwen.

L. v.d. Does, Enschede

bijenplant in beeld

sneeuwkllokje

Elk jaar is de bloei van het Sneeuwkllokje een teken dat het voorjaar in aantocht is. Een vroege bloeier, die veelvuldig door bijen wordt bezocht wanneer de reinigingsvlucht achter de rug is. Het is een bolgewas en lid van de Narcissenfamilie (Amaryllidaceae).

Van het Sneeuwkllokje zijn 15 soorten bekend, onderverdeeld in drie groepen. Ook zijn er vele "cultivars", waarvan sommige met dubbele bloemen. Beschrijvingen hiervan zijn te vinden in het boek "Snowdrops and Snowflakes" van F. Stern.

De afgebeelde soort *Galanthus nivalis* is de meest bekende in tuinen en parken.

De wortelstandige bladen zijn lijnvormig en hebben een glanzend groene kleur. Als de bloem nog in knop is wordt ze omsloten door een schede, bestaande uit twee smalle blaadjes, die door twee dunne vliesjes met elkaar zijn verbonden. Bij het openen van de bloem splitsen een van de vliesjes open.

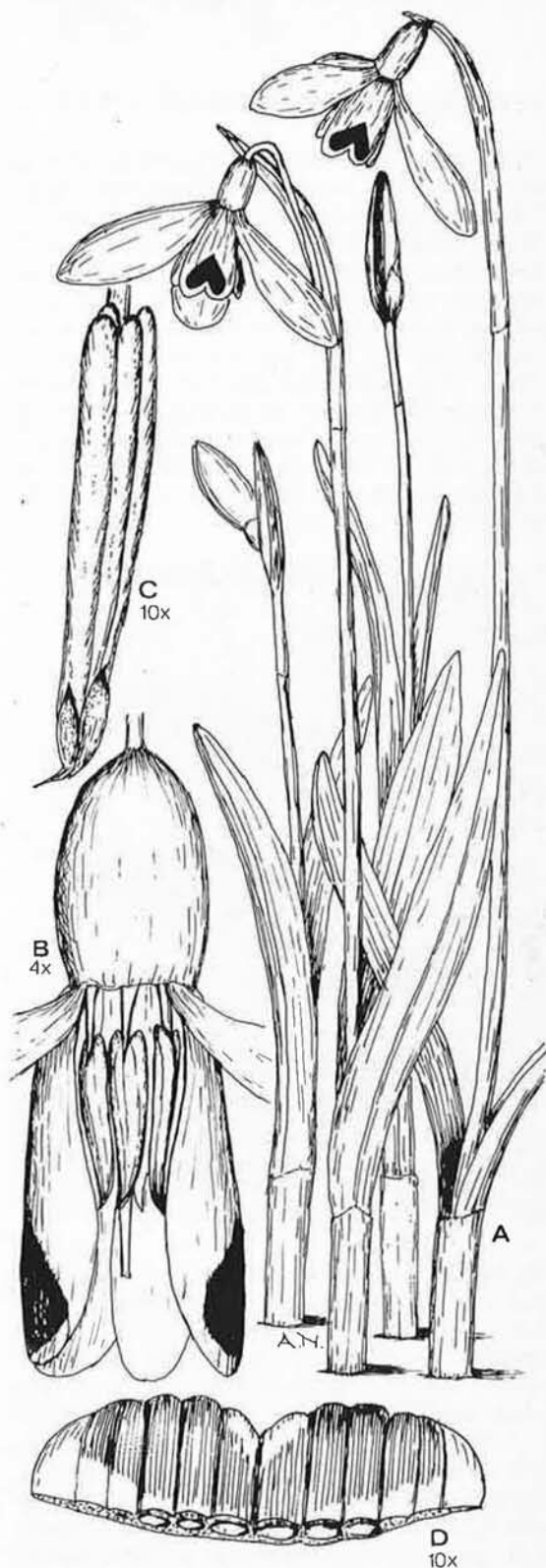
Van de bloemkroon vallen de drie buitenste, in een krans staande witte blaadjes het meest in het oog. Bij zonnig weer staan ze wijd uiteen. In een tweede krans staat een drietal kleinere witte bloemdekblaadjes zo gegroepeerd, dat ze een klokje vormen. Ze hebben aan de buitenzijde een groene hartvormige vlek en aan de binnenzijde groene strepen, waar de nectar wordt afgescheiden. De plaats van de nectariën wordt benadrukt, doordat de geur van het groene honingmerk intensiever is dan de overige delen van de bloemkroon.

Interessant is ook de wijze waarop het stuifmeel vrijkomt. De buisvormige helmknoppen eindigen aan de top met een naar buiten gebogen punt. Bij het openen van de helmknop ontstaat een kleine opening aan het uiteinde.

In het hangende klokje vormen de helmknoppen samen een strooibusje, waaruit bij een trillende beweging het stuifmeel op kop en borststuk van de naar nectar purende bij valt.

De stuifmeelkorrels hebben een geringe viscositeit en zijn wat dat betreft een tussenvorm tussen korrels van insektenbloeiers en windbloeiers.

Arjen Neve

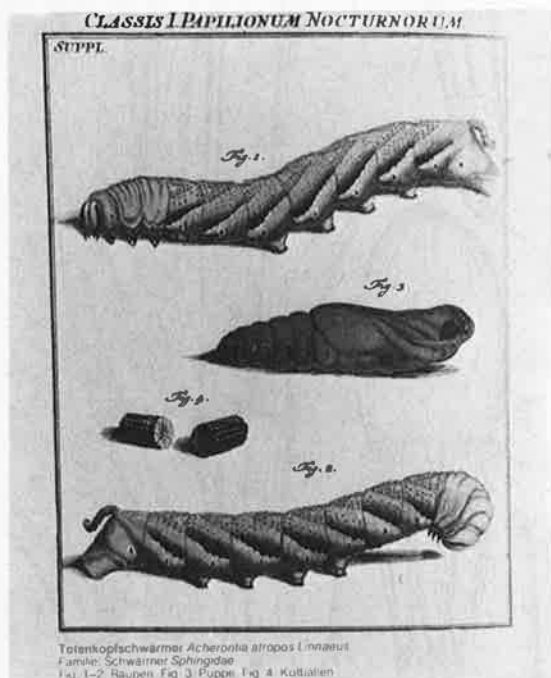

SNEEUWKLOKJE (*Galanthus nivalis* L.):

A bloeiwijze; B bloem, waarvan bloemkroon gedeeltelijk is verwijderd; C helmknop; D doorgesneden bloemdekbladje van de binnenste krans.

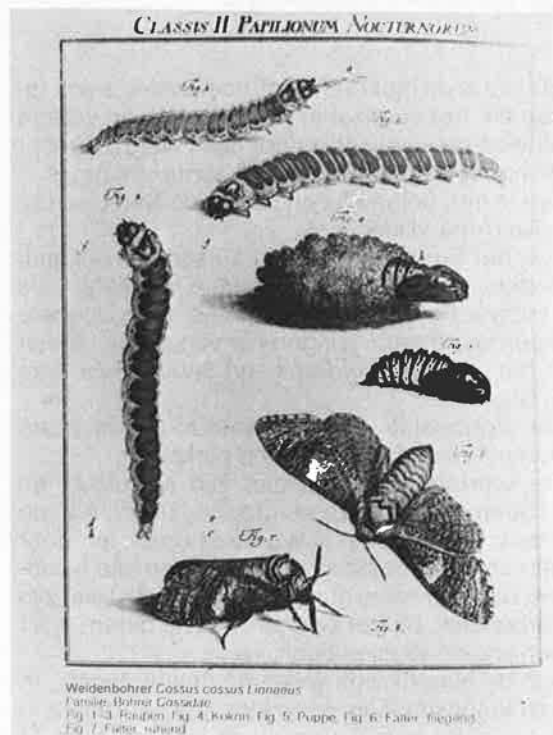
DE DOODSHOOFDVLINDER ONTPOPT ?

Was het wel een verrassende ontpopping die Joost Minnigh waarnam (Groentje, sept. 1981)? Helaas voor hem moet ik de bewering dat de Doodshoofdvlinde mogelijk standvlinde wordt in twijfel trekken. De beschrijving van zijn rups, nl. bruinachtig-oranje rug, met geelachtige onderzijde, is wel heel anders dan de beschrijving van de rups van de Doodshoofdvlinde in het Groentje van mei 1981: Helder geel, aan de zijden en op de buik overgaand in geelgroen. Van de 4e tot en met de 10e ring verlopen over de rug schuin banden. Deze hemelsblauwe tot paars gekleurde strepen zijn afgezet met een witte boord.

Nu heb ik de rups van de Doodshoofdvlinde nog nooit gezien, maar wél de Wilgehoutrups, een enorme rups die precies overeenkomt met de beschrijving van de heer Minnigh, nl. een roodbruine rug en lichtere onderkant, een nogal naakt aandoend monster (zie afb. Weidenbohrer). Uit deze rups komt een grijsig-bruine vlinder, zonder gele ondervleugels zoals de Doodshoofdvlinde. Ook deze vlinder heeft een lichte vlek op het borststuk, waar je met een beetje veel goede wil een doodskop uit kunt maken.

Volgens mij is dit nu de vlinder die in de glazen pot zat. Deze vlinders zijn inheems (standvlinde), de eieren worden op loofhout, voornamelijk wilgen en populieren gelegd.

De rupsen leven van het hout van deze bomen; ze eten zich gangen door het hout, die zo breed zijn dat je gemakkelijk je vinger erin kunt stoppen. De rupsen ruiken zurig, naar azijn; zij verpoppen zich pas na 2 tot 3 jaar. "De cocon bestaat uit een dikke laag aaneengesponnen houtstukjes en bevindt zich aan het einde van de

rupsgang, die aan de oppervlakte van de stam uitkomt en daar met een prop knaagsel gesloten is". Dr. J.Th. Oudemans, Nederlandse insecten, 1900).

Bomen-mensen zijn niet erg gesteld op de Wilgehoutrups, omdat zij een boom zo kan doorboren met gangen, dat de boom gedoemd is te sterven en het hout waardeloos wordt. Een jaar of wat geleden werd er tussen Heeswijk en Vinkel, dus in de buurt van de heer Minnigh, een hele populieren gekapt, omdat ze waren aangeast door deze rups (zie foto's).

Ook ik had graag gezien dat de Doodshoofdvlinder van trekvlinder tot standvlinder was gepromoveerd, maar ik betwijfel het ten zeerste. Tot nu toe is de Doodshoofdvlinder absoluut niet winterhard en overwintert een pop vorstvrij dan is de vlinder die er uitkomt steriel, althans de vrouwtjesvlinder.

Wilma Bohlmeijer-Mans,
Berghem (NB).

Foto's van de schrijfster en uit A.J. Rösel von Rosenhof, Insecten-Belustigung, 1761; nog verkrijgbaar in de reeks „Die bibliophilen Taschenbücher“, Harenberg Verlag, Dortmund, BRD.

Uit de bijgevoegde brief blijkt dat mevrouw Bohlmeijer en de heer Minnigh zich over deze kwestie voordien reeds met elkaar hadden verstaan, zonder het op voorhand eens te worden. Wel betuigde de heer Minnigh zijn instemming met publicatie van bovenstaande reactie. De vlinders en hun rupsen zal het overigens een zorg zijn, want het raakt ze zeker in dit jaargetijde de "koude kleren" niet. Wat ons betreft: hoe meer reacties hoe liever over dit boeiende maar wel ingewikkelde onderwerp. De vaak miskende Doodshoofdvlinder kan alleen maar voordeel hebben van meer leven in de insecten-brouwerij. Intussen is er in het september-no. 1981 van "Bijenteelt", het zusterblad van de Zuidelijke Bonden, ook een kort verhaaltje geplaatst over de grote honingsnoeper van de hand van de heer J. van Raak te Chaam. Het Doodshoofd gaat duidelijk een wat onrustige winterslaap tegemoet! RED.

OPNIEUW EEN NIEUWE KAST

In het Groentje van september 1981 las ik in een artikel van de heer Kok uit Kwadijk iets over een nieuw ontwikkelde bijenkast in Noord-Amerika. De ontwikkeling was het gevolg van het steeds duurder worden van de "package bees" en het geen gelijke tred houden van kosten en opbrengsten van de honing.

Veertig jaar houd ik nu bijen en mijns inziens kleven er aan de in Nederland in gebruik zijnde bijenkasten ook nogal wat bezwaren. Mede hiervan uitgaande ben ik al zo'n vijftal jaren bezig met het meten van temperaturen in en om de bijenkasten. Uit de vele, vele miljoenen temperatuurmetingen (24 uur per dag en 365 dagen per jaar), uitgevoerd met de meest moderne meetapparatuur, kwam nogal wat uitrollen. Een en ander deed me besluiten om me ook bij de rij van mensen te moeten aansluiten die zo nodig een nieuwe kast naar eigen inzicht willen maken.

Met de door mij ontworpen kast, waarvan ik er een achttal nu zo'n vijf jaar in gebruik heb, mag ik over de resultaten niet mopperen. Als schaduwkast zijn twee simplexkasten in gebruik. Opzienbarende grote volken met honingoogsten die gezien mogen worden. Dit jaar (1981) 50 kg, 43 kg, 42 kg, enz. per volk per kast. Ook vorig jaar, welk jaar door vele imkers als slecht werd ervaren, was 40 kg per volk gewoon. In onze regio werkt ook een andere imker met deze kasten, eveneens met goed resultaat.

Als bouw materiaal voor de kast is watervast 8 mm. multiplex gebruikt. Alle onderdelen zijn aan elkaar verlijmd, waardoor een waterdichte en solide constructie ontstaat. De afzonderlijke randen zijn dubbelwandig en met tempex (isolatiemateriaal) gevuld. De maten van de randen zijn zodanig dat er 10 standaardramen van het Bijenhuis inpassen. Ook de afstand tussen de ramen onderling is zoals in de simplex wordt gebruikt. Toch is de kast uitwendig volledig vierkant. Hiermee is tevens bereikt dat een rand 90, 180, of 270 graden gedraaid kan worden t.o.v. de onder- of bovenliggende rand.

Dit is bijvoorbeeld toepasbaar om zwermverdragend te werken of het zwermen geheel uit te sluiten. Dit is zeer belangrijk tijdens de koolzaadzaadrecht maar ook later in het jaar. In 1980 en in 1981 hebben mijn koolzaadvolken op één na niet gezwerm; dat ene volk was gehuisvest in een simplexkast.

De bijenruimte is boven de raamlatjes gehouden, waardoor de dekplanken niet vastgebouwd worden. Bij gebruik van glazen dekplan-

ken is nu dagelijks inspectie mogelijk. De bijen worden daarbij niet gestoord, ook al kijk je er tien keer per dag of een uur achter elkaar in. De kasten kunnen ook heel simpel reisvaardig gemaakt worden. Er wordt namelijk een draadeind door de dubbele wanden van de diverse op elkaar gezette randen gestoken; dit draadeind wordt in een in de bodem ingelaten plaatmoer gedraaid. Bij aandraaien wordt het een stijf blok, waar je bij wijze van spreken mee gooien en smijten kunt. Het draadeind aan de bovenkant is dusdanig uitgevoerd dat door onverlaten de kast niet geopend kan worden en de honing op het drachtveld niet gestolen kan worden.

In de bodem is een rooster van ajourplaat van 15 x 15 cm. ingelaten. Voor ons klimaat dient dat zomer en winter open te staan. Het is echter afsluitbaar. De vliegopening kan naar believen worden ingesteld op bijvoorbeeld 8 cm., 20 cm. of de volle breedte van de kast. De vliegplank is op een uiterst eenvoudige wijze naar onderen wegklapbaar gemaakt; hierdoor wordt tevens het vlieggat automatisch gesloten.

De kasten zijn zowel binnen als buiten veelvuldig gelakt. Geen condens en geen beschimmelde raten. Door zijn dubbele wanden, welke met tempex gevuld zijn, ontstaat een zeer hoge isolatiewaarde. Dat speelt in de zomer als ook in de winter niet zo'n grote rol, dan is het vlieggat ook zo groot mogelijk, echter wel in het voor- en het najaar. In die laatste perioden zijn er grote en snelle temperatuurschommelingen. Zowel in voor- en najaar is een zo hoog mogelijke broedaanzet met een zo gelijkmatig mogelijke temperatuur- en vochtigheidsgraad noodzakelijk. In het voorjaar om in de kortste tijd een groot volk en veel vliegbijen te krijgen en in het najaar om een zo groot mogelijke broedaanzet te krijgen i.v.m. een sterk wintervolk.

De bijenteeltleraar in onze regio zei bij demonstratie op een verenigingsavond: "Dit is geen bijenkast maar een villa". Ik geloof dat deze kast ook voor Noord-Amerika een geschikte bijenkast zou kunnen zijn om bijen in over te houden.

H.v.d. Wateren, Obistraat 1,
2022 CE Haarlem, tel. 023-254341

Het staat een ieder vrij naar hartelust te experimenteren, want het imkeren is voor velen een hobby-tot-en-met. Toch heeft het evengoed voordelen, dat er met de spaar- en simplexkasten een redelijke normalisatie van standaardmaten in ons land werd bereikt, die voor minder creatieve en inventieve imkers een geruststellende basis vormt bij het beheer van hun volken. Voor de heer v.d. Wateren zou een contact met de Amerikaans-Nederlandse ontwerper wellicht aardige perspectieven kunnen openen. RED.

AKTIE IN DE regio

FILMAVOND IN HOUTEN

Tijdens de openbare jaarvergadering van de afd. Bunnik-Houten op donderdag 21 januari (De Engel, Houten, 19.30 uur) zal voorafgaande aan de prijsuitreiking aan de winnaars van de kinderpuzzel (van onze propaganda-stands in de jaarbeurs en braderie) de film "Geheimen van de Bijenwereld" worden vertoond. Daarna komt de hoofdfilm in kleur "De Bijenstad", terwijl de avond wordt besloten met de rolprent van de Ver. tot Behoud van het IJsselmeer "Water weg . . . ?" Een discutabel onderwerp! Ook het Hoofdbestuur van onze Vereniging heeft (namens de imkers) een standpunt ingenomen over een Markerwaard of Markermeer.

imkers agenda

3 april 1982 Algemene Vergadering VBBN,
Wageningen, IAC-gebouw, 10.30-4.00 uur.

WIJ GEDENKEN

Op 8 november 1981 is op 81-jarige leeftijd overleden ons lid en cursusleider van de afd. Meppel e.o., de heer **Hendrik Breider**. Wij wensen zijn kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe met dit verlies.

Bestuur en leden
afd. Meppel e.o.

Op 20 november 1981 overleed plotseling onze vriend en bestuurslid **Andries Beeftink** op de leeftijd van 76 jaar. Hij was 33 jaar bestuurslid van onze afdeling. Wij zullen hem missen, maar niet vergeten.

Bestuur en leden,
afd. Steenderen.

Op 25 november 1981 is overleden de heer **Riko Bakker** op de leeftijd van 75 jaar. Hij was vele jaren lid van onze Vereniging. Wij wensen zijn nabestaanden veel sterkte toe om dit zware verlies te dragen.

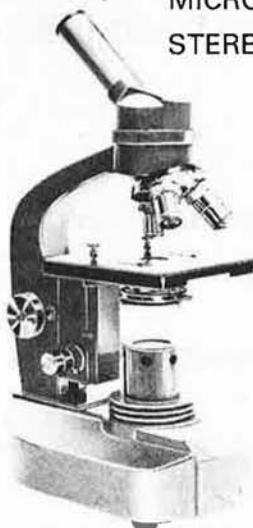
Bestuur en leden,
afd. Winschoten.

euromex

MICROSCOPEN

STEREOMICROSCOPEN

HOGE OPTISCHE
KWALITEIT

RELATIEF LAGE
PRIJS

LEVENSLANGE
GARANTIE

Op verzoek zenden wij
U gaarne onze uitge-
breide catalogus.
Prijzen vanaf f 335,-

euromex

microscopen b.v.

Utrechtseweg 250 - Postbus 736 - 6800 AS Arnhem

Telefoon 085-42 12 51

Telex 75042

BIJENSTAND „DE BIJENKORF“ sinds 1897.
Ruime sortering IMKERSMATERIALEN en
SPECIALITEITEN, HONINGSLINGERS enz.
Ook in HONING zijn wij ruim gesorteerd, nl.
KLAVERHONING f 6,- p. kg. ZOMERHONING
f 5,15 p. kg. ACACIAHONING f 6,50 p. kg.
BOEKWEITHONING f 6,- p. kg. Alles inclusief
B.T.W. Minimum-afname 15 kg. Bij afname van
200 kg EXTRA KORTING.

Ons magazijn is geopend van MAANDAG tot en
met ZATERDAG (dagelijks van 8 tot 20 uur).
Alleen op donderdag zijn wij gesloten.

U kunt dan wel in onze depots terecht:

J. v. Breukelen, Dorresteinweg 4, Soest (Utr.)

J. v. Lokhuizen, Rijnsburgl. 10, Heerde (Gld.)

„DE BIJENKORF“, Hoevelakenseweg 144,

3783 WK Terschuur (bij Amersfoort).

Tel. 03426-1978 - Postrekeningnr. 2622.

BIJENSTAND „DE GRUBBE“

P. L. LAUMEN-WOUTERS, Grijzegrubben 63,
6361 GL NUTH (Limburg).

Kan U alles leveren voor de bijenteelt.

Prijslijst op aanvraag gratis toegestuurd.

Tel. 04447 - 3183 Nuth; maandag-zaterdag 9-18
uur.

Tel. 045 - 252408 Brunssum; dinsdag-zaterdag
9-18 uur.

Banknr. N.M.B. Brunssum 65.77.13.228.

Gironr. Nuth 4444518.

ZADEN VAN WILDE PLANTEN. Meer aandacht voor
drachtplanten in het openbaar groen! En dan natuurlijk
ook voor onze wilde drachtplanten, nu vele soorten zo
sterk zijn achteruitgegaan of zelfs verdwenen. Heempar-
ken en natuurlijke plantsoenen zijn van levensbelang. Uit-
gangsmateriaal? Onze **zadenlijst** bevat dit jaar ruim 500
heemplanten, kruiden, verplanten en drachtplanten met
teeltaanwijzingen. Ze is te bestellen door f 3.50 te stor-
ten op gironummer 4058000 t.n.v. **CRUYDT-HOECK**,
Oude Kijk in 't Jatstraat 17,9712 AE Groningen.

**Bijenstand Fa. H. T. van Dam & Zn., Jubbega
(Fr.), tel. 05165 - 13 82** kan U alles leveren voor
de Moderne Bijenteelt.

Kunstraat, Bijenwoningen en onderdelen uit
eigen werkplaatsen.

Door eigen steeds grotere importen van diverse
gereedschappen steeds bij ons de laagste prij-
zen.

Tevens voor wederverkoop diverse kleuren
meubelwas en honing van de fijnste kwalitei-
ten. Vraagt onze prijscourant van materialen en/
of meubelwas en honing even aan. Wij zenden
U die gaarne gratis toe.

Wij komen weer op de te houden Bijenmarkten.

H.H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband
naar

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Barneveld, tel. 03420 - 12607

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

* U zult zien wij betalen de hoogste prijs.

IN- en VERKOOP van alle soorten Nederlandse honing.
Gebruikte Simplexkasten en Korven, Mede, Bijenwas-
kaarsen, Honingwafels, Stuifmeel, Honingsnoepjes enz.
C. v. Holland, Dijkstraat 18, 3904 DJ Veenendaal,
tel. 08385-13795, b.g.g. 10202.

**HONINGZEMERIJ-KAARSENTREKKERIJ „De Rit“
ZOELEN.** Verdeelcentrum voor imkerijprodukten. **Tel.
03448-1653.** Te koop, ook voor wederverkoop: o.a.
kunstraat, bijenwas, bijenkaarsen (gerold en gedompeld),
pit, keteltjes voor het zelf maken van kaarsen, bijenkor-
ven, Nederlandse en buitenland, honing, mede, stuifmeel,
honingzeep, honingcrème, honingshampoo, honingkoek
(recht en gesneden), boerwas, bijenkwartel, versch. ho-
ningsierpotjes enz. **Vraagt U prijslijst!**

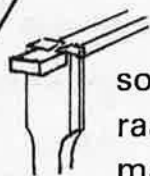
FUMIDIL® B

Wie honing wil winnen
moet de nosema bestrijden

Fumidil-B wordt door het Bijenhuis geleverd met een Nederlandse
gebruiksaanwijzing (nieuw).

Het is het geneesmiddel ! ! ! ! !

Daarom alleen daar toepassen waar Nosema geconstateerd is.

Vele
soorten
raampjes
maar ook
gegoten en gewalste
kunstraat

BIJENHUIS - WAGENINGEN

GEOPEND iedere werkdag van 8.30 - 12.30 uur en van
13.30 - 17.30 uur; maandagmorgen gesloten,
zaterdagmorgen open van 9.00 - 12.30 uur.

Adres: Grintweg 273,
6704 AP WAGENINGEN.
Tel. 08370 - 2 27 33

De grootste
collectie
bijenboeken

Wat het
Bijenhuis niet
heeft?

Dat is het noemen
niet waard.

Imker-
overalls
Jacks
Sluiers
Kappen
Hoeden

